STRATEŠKI OKVIR RAZVOJA JAVNE NABAVE DO 2030. GODINE

Digitalna. Održiva. Učinkovita.

- Daljnja digitalizacija javne nabave
- Poticanje nabave inovativnih rješenja
- Zelena javna nabava
- Društveno odgovorna javna nabava
- Središnja javna nabava
- Jačanje funkcije javne nabave

SADRŽAJ

1. UVOD 1

2. DALJNJA DIGITALIZACIJA JAVNE NABAVE 2

2.1. Usklađivanje s novim zakonodavnim okvirom te sektorskim dosjeima 4
2.1.1. Sustav u kontekstu zakonodavnog i digitalnog okvira EU-a 4
2.1.2. Unapređenje javne nabave kroz nacionalni pravni okvir i digitalna rješenja 5
2.2. Istraživanje tržišta i profil gospodarskih subjekata: nadogradnje i nove funkcionalnosti 6
2.2.1. Istraživanje tržišta 6
2.2.2. Profil gospodarskih subjekata 7
2.3. e-Marketplace u jednostavnoj nabavi 8
2.4. Povezivanje registra ugovora i e-računa u javnoj nabavi 9
2.5. PPDS – Public Procurement Data Space 10

3. JAVNA NABAVA INOVATIVNIH RJEŠENJA 11

3.1. Poticanje provedbe nabave inovativnih rješenja na razini zakonodavca 13
3.2. Kompetencijski centar za javnu nabavu inovativnih rješenja 15
3.2.1. Aktivnosti usmjerene prema naručiteljima 16
3.2.2. Aktivnosti usmjerene prema gospodarskim subjektima 17
3.2.3. Jačanje svijesti dionika, povezivanje sa znanstveno-istraživačkom zajednicom te drugim relevantnim akterima u inovacijskom ekosustavu. 17

4. SREDIŠNJA JAVNA NABAVA 20

4.1. Središnji državni ured za središnju javnu nabavu 21
4.1.1. Ažuriranje Odluke o nabavnim kategorijama 22
4.1.2. Proširivanje kategorija u kojima SDUSJN provodi postupke za zdravstvene institucije 22
4.2. Središnja nabava u zdravstvu 23
4.2.1. Utvrđivanje uskih grla u postupcima zajedničke nabave u zdravstvu 24
4.2.2. Provedba postupaka javne nabave koristeći funkcionalnosti dinamičkog sustava javne nabave s e-katalogom 24
4.2.3. Optimizacija procesa objedinjenih nabava kroz funkcionalnosti EOJN RH 25

5. ZELENA JAVNA NABAVA 27

5.1. Koordinacija politika i mjera iz područja zelene javne nabave 29
5.2. Učinkovita implementacija zelenih ciljeva iz sektorskih dosjea 30
5.3. Praćenje rezultata provedbe zelene javne nabave 31
5.4. Analiza učinka s aspekta ugljičnog otiska 32

6. DRUŠTVENO ODGOVORNA JAVNA NABAVA 33

6.1. Jačanje kapaciteta dionika u sustavu javne nabave kroz izradu nacionalnog priručnika i provedba edukacija 35
6.1.1. Izrada priručnika 35
6.1.2. Provedba edukacija 36
6.2. Poticanje primjene društveno odgovorne javne nabave 36
6.3. Uspostava web stranice i jačanje vidljivosti 38
6.4. Prepoznavanje i poticanje odgovornog poslovnog ponašanja (RBC-a) kroz javnu nabavu 38

7. JAČANJE FUNKCIJE JAVNE NABAVE 40

7.1. Edukacije za donositelje odluka među predstavnicima naručitelja 41
7.2. Nagrađivanje i promocija primjera dobre prakse 41
7.3. Jednostavnija dostupnost informacija u sustavu javne nabave 42
7.4. Doprinos strateškoj javnoj nabavi kroz EU fondove te prevenciji pogrešaka i jednostavnijoj dostupnosti informacija dionicima 42

1. Uvod

Strateški dokumenti u području javne nabave u Republici Hrvatskoj bili su Strategija razvoja sustava javne nabave iz 2008. godine te Strategija razvoja elektroničke javne nabave u Republici Hrvatskoj 2013.–2016. Nakon tog razdoblja, nije donesena jedinstvena nacionalna strategija javne nabave, već se strateški smjer razvoja sustava integrirao u šire reformske i razvojne dokumente, uključujući Nacionalni plan oporavka i otpornosti 2021.–2026. i Strategiju sprječavanja korupcije za razdoblje od 2021. do 2030. godine.

S obzirom na raspršenost aktivnosti u području javne nabave i različite pristupe u ostvarivanju ciljeva jačanja transparentnosti, vidljivosti planiranih aktivnosti i njihove međusobne usklađenosti, prepoznata je potreba za izradom integriranog dokumenta koji će objediniti ciljeve, aktivnosti i prioritete politike javne nabave na jednom mjestu za nadolazeće razdoblje. Njegova izrada i donošenje temeljili su se na širim europskim ciljevima, relevantnim primjerima dobre prakse i preuzetim obvezama u procesu pristupanja OECD-u.

Ključna tematska područja obuhvaćena i razrađena u dokumentu uključuju: nabavu inovativnih rješenja, zelenu i društveno odgovornu javnu nabavu (uključujući društveno odgovorno poslovanje), daljnju digitalizaciju sustava, unapređenje središnje javne nabave u Republici Hrvatskoj uključujući nabavu u zdravstvu, te jačanje funkcije javne nabave radi ostvarivanja sljedećih ciljeva:

- kontinuirano razvijati EOJN RH i njegove funkcionalnosti kao ključni digitalni alat za transparentnu i učinkovitu javnu nabavu, uz primjenu naprednih tehnologija i modernih digitalnih rješenja.
- osnažiti nacionalni sustav kroz poticanje razvoja inovativnih rješenja u postupcima javne nabave čime će se osigurati jačanje konkurentnosti hrvatskog gospodarstva i modernizacija javnog sektora
- unaprijediti središnju javnu nabavu u Republici Hrvatskoj, s naglaskom na nabavu u zdravstvenom sektoru
- uspostaviti učinkovitu zelenu javnu nabavu koja doprinosi ostvarenju strateških klimatskih i okolišnih ciljeva, osigurava racionalno upravljanje javnim sredstvima te podiže ukupnu kvalitetu sustava javne nabave.
- jačati sustav javne nabave poticanjem i primjenom društveno odgovornih značajki u postupcima nabave.
- osnaživati funkciju javne nabave kao strateškog instrumenta kroz razvoj kapaciteta donositelja odluka, sustavno prepoznavanje i promicanje primjera dobre prakse te jačanje povjerenja javnosti.

2. Daljnja digitalizacija javne nabave

U okviru Nacionalnog plana oporavka i otpornosti, mjere C2.3. R3-I9 – Uspostava nove platforme Elektroničkog oglasnika javne nabave Republike Hrvatske (dalje u tekstu: EOJN RH), uspostavljena je nova platforma za provedbu postupaka javne nabave, čime je nakon dvanaest godina osigurana sveobuhvatna modernizacija postojećeg sustava. Uspostavom nove platforme omogućena je daljnja digitalizacija i optimizacija procesa javne nabave, s ciljem administrativnog rasterećenja naručitelja i gospodarskih subjekata, povećanja učinkovitosti postupaka te jačanja transparentnosti sustava.

Ciljevi mjere bili su usmjereni na pojednostavljenje i standardizaciju poslovnih procesa, smanjenje administrativnih i operativnih pogrešaka sudionika u postupcima javne nabave, primjenu načela „only once“ u prikupljanju i obradi podataka, povećanje točnosti, pouzdanosti i dostupnosti podataka, unaprjeđenje nadzornih i izvještajnih funkcionalnosti sustava te uvođenje naprednih digitalnih rješenja koja omogućuju višu razinu automatizacije i interoperabilnosti s drugim relevantnim informacijskim sustavima.

Iako je projekt formalno završen u rujnu 2024. godine, daljnji razvoj EOJN RH nastavljen je u svrhu osiguravanja održivosti ostvarenih rezultata i kontinuiranog unaprjeđenja funkcionalnosti sustava. U tom su okviru provedena brojna dodatna funkcionalna i tehnička unapređenja, među kojima se ističu razvoj modula za projektne natječaje, usklađenog s Pravilnikom o natječajima iz područja arhitekture i urbanizma (“Narodne Novine”, br. 154/25) te unapređenje modula za pravnu zaštitu kroz poveznicu na objave odluka Državne komisije za kontrolu postupaka javne nabave (dalje u tekstu: DKOM) i Visokog upravnog suda Republike Hrvatske (dalje u tekstu: VUS) u sustav EOJN RH, uz automatsko obavještavanje zainteresiranih strana o relevantnim odlukama. Od 2026. godine u sustavu je dostupna pametna tražilica rješenja DKOM-a, koja će se razviti tijekom 2027. godine i za pretraživanje Odluka VUS-a. Isto tako je izmjenama i dopunama Zakona o javnoj nabavi („Narodne Novine“ br. 48/26) uvedena obveza provedbe postupaka jednostavne nabave procijenjene vrijednosti iznad 15.000,00 eura u modulu jednostavne nabave EOJN-a RH, počevši od 1. rujna 2026., a s ciljem daljnje digitalizacije i automatizacije procesa jednostavne nabave, jačanja antikorupcijskih učinaka, povećanja transparentnosti i dostupnosti informacija o jednostavnoj nabavi na jednom mjestu te jednostavnijeg pronalaska poslovnih prilika za ponuditelje, putem kojeg modula se postupci jednostavne nabave objavljuju bez naknade.

Započet je razvoj modula za istraživanje tržišta i prikupljanje informacija u fazi pripreme postupaka javne nabave, čime se dodatno jača kvaliteta planiranja i učinkovitost provedbe postupaka. Sustav je dodatno prilagođen praćenju provedbe Odluke Vlade Republike Hrvatske o provedbi zelene javne nabave (“Narodne novine”, br. 137/24), dok su u okviru središnje javne nabave provedena i druga unaprjeđenja funkcionalnosti s ciljem povećanja operativne učinkovitosti.

Digitalizacija danas predstavlja standard koji je nužno kontinuirano razvijati kako bi sustav mogao pratiti nove nacionalne i europske zakonodavne okvire, koristiti postojeće podatke za unaprjeđenje postupaka i osigurati proces javne nabave koji je brži, jednostavniji i učinkovitiji za sve sudionike. U svrhu razvoja i održavanja takvog standarda ključno je kontinuirano provoditi nova funkcionalna i tehnička unapređenja EOJN-a RH, osiguravati njegovu interoperabilnost s drugim relevantnim informacijskim sustavima te sustavno koristiti raspoložive podatke za analitičke i nadzorne svrhe. Digitalizacija pritom ima i važnu ulogu u jačanju transparentnosti sustava, prevenciji nepravilnosti i sukoba interesa te omogućavanju učinkovitijeg nadzora i donošenja odluka temeljenih na podacima, čime se dodatno jača povjerenje javnosti u sustav javne nabave. Kroz digitalizaciju javna nabava postaje učinkovitija i transparentnija, uz istovremeno smanjenje administrativnih troškova i rizika od pogrešaka. Stoga je daljnja digitalizacija i modernizacija postojećeg sustava prepoznata kao jedan od ključnih strateških ciljeva ovog okvira, s jasnim fokusom na održivost, automatizaciju i dugoročno unaprjeđenje funkcionalnosti sustava javne nabave. U svrhu njezina razvoja ključno je provoditi nova funkcionalna i tehnička unapređenja EOJN RH.

CILJ: Kontinuirano razvijati EOJN RH i njegove funkcionalnosti kao ključni digitalni alat za transparentnu i učinkovitu javnu nabavu, uz primjenu naprednih tehnologija i modernih digitalnih rješenja.

Aktivnosti:

2.1. Usklađivanje s novim zakonodavnim okvirom te sektorskim dosjeima

2.1.1. Sustav u kontekstu zakonodavnog i digitalnog okvira EU-a

Uz nacionalne izmjene zakona, izvršene su i izmjene i dopune podzakonskih propisa koje je sustav EOJN RH dužan pravodobno i kontinuirano prati. Poseban prioritet predstavljaju nadolazeće izmjene EU direktiva iz područja javne nabave[1], koje će zahtijevati prilagodbe unutar sustava te razvoj i uvođenje novih digitalnih rješenja. Slijedom navedenog, u predstojećem razdoblju ključni zadatak sustava bit će sustavno usklađivanje s važećim pravnim okvirom.

Osim navedenog, EOJN RH je dužan pratiti i implementaciju eForms-a[2] i njegovih izmjena kao i sektorskih dosjea. Sektorski dosjei obuhvaćaju propise izvan EU direktiva o javnoj nabavi, koji utječu ili mogu utjecati na postupke javne nabave koje provode naručitelji. Sektorsko zakonodavstvo utječe na širok spektar područja, uključujući unutarnje tržište, industriju, socijalnu politiku, trgovinu, energiju, sigurnost, zaštitu okoliša, zdravstvo, migracije i financije. Trenutno je usvojeno preko 65 sektorskih dosjea, dok je dio u najavi ili u procesu donošenja.

Trenutačno su u sustavu EOJN RH implementirana polja za određene sektorske dosjee, čime se olakšava njihova primjena u postupcima javne nabave. Primjeri takvih dosjea uključuju: „Energetska učinkovitost u javnoj nabavi“, implementaciju Provedbene uredbe Komisije (EU) 2025/1197, te Uredbu o stranim subvencijama 2022/2560 (FSR). Implementacijom ovih polja sustav omogućuje naručiteljima i ponuditeljima jednostavnije praćenje i primjenu relevantnih propisa, osiguravajući veću usklađenost s europskim i nacionalnim zakonodavnim okvirom te smanjujući rizik od pogrešaka u postupcima javne nabave.

Budući da su naručitelji dužni pratiti sektorske dosjee, osobito uredbe koje se izravno primjenjuju, te ih implementirati prilikom provedbe postupaka javne nabave, usklađenost postupaka osigurava se ne samo s direktivama o javnoj nabavi, već i s ostalim relevantnim zakonodavstvom.

[1] EU direktive iz područja javne nabave obuhvaćaju sljedeće propise:
Direktivu 2014/24/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o javnoj nabavi i o stavljanju izvan snage Direktive 2004/18/EZ;
Direktivu 2014/25/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o nabavi subjekata koji djeluju u sektorima vodnog gospodarstva, energetike, prometa i poštanskih usluga te o stavljanju izvan snage Direktive 2004/17/EZ;
Direktivu 2009/81/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o usklađivanju postupaka za dodjelu određenih ugovora o radovima, ugovora o nabavi robe i ugovora o uslugama koje sklapaju javni naručitelji ili naručitelji u području obrane i sigurnosti te o izmjeni direktiva 2004/17/EZ i 2004/18/EZ;
Direktivu Vijeća 89/665/EEZ od 21. prosinca 1989. o usklađivanju zakona i drugih propisa koji se odnose na primjenu postupaka pravne zaštite u vezi s dodjelom ugovora o javnoj nabavi robe i radova;
Direktivu Vijeća 92/13/EEZ od 25. veljače 1992. o usklađivanju zakona i drugih propisa koji se odnose na primjenu pravila Zajednice o postupcima nabave subjekata koji djeluju u sektorima vodnog gospodarstva, energetike, prometa i telekomunikacija;
Direktivu2007/66/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2007. o izmjeni direktiva Vijeća 89/665/EEZ i 92/13/EEZ u pogledu poboljšanja učinkovitosti postupaka pravne zaštite u vezi s dodjelom ugovora o javnoj nabavi.

[2] eForms je zakonodavni otvoreni standard Europske unije za objavljivanje podataka o javnoj nabavi, uspostavljen Provedbenom uredbom Komisije (EU) 2019/1780.

Istovremeno, praćenje i implementacija jednostavniji su kada sustav kroz odgovarajuća polja vodi korisnike kroz relevantne obveze.

Određeni sektorski dosjei već su uključeni u eForms-e, dok za neke nije predviđeno izvještavanje kroz predmetne obrasce. Stoga će se raditi na prijenosu EU polja i implementaciji nacionalnih rješenja kako bi provedba obveza iz predmetnih dosjea bila jednostavnija i učinkovitija za naručitelje i ponuditelje.

U cilju osiguranja usklađenosti s zakonodavnim i digitalnim okvirom Europske unije, nužno je i dalje održavati interoperabilnost sustava javne nabave s relevantnim EU digitalnim rješenjima putem standardiziranih programskih sučelja (API). Takva interoperabilnost omogućuje automatiziranu razmjenu i provjeru podataka u stvarnom vremenu, smanjuje administrativno opterećenje i rizik pogrešaka te osigurava transparentnost i pravnu sigurnost kroz preuzimanje podataka iz vjerodostojnih izvora. Stoga je potrebno raditi na tome da sustav i dalje bude otvoren i prilagodljiv budućim europskim digitalnim inicijativama i standardima.

Nositelji provedbe: Narodne novine d.d. i Ministarstvo gospodarstva (Uprava za politiku javne nabave)

Razdoblje provedbe: 2026.-2030.

2.1.2. Unapređenje javne nabave kroz nacionalni pravni okvir i digitalna rješenja

Osim europskog zakonodavnog okvira, važna su i nacionalna rješenja, naročito digitalna, koja doprinose administrativnom rasterećenju i smanjenju rizika od pogrešaka. S obzirom na to da su nedavne nacionalne izmjene zakonodavnog okvira (Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o javnoj nabavi, „Narodne novine”, br. 48/26) pratile i izmjene podzakonskih propisa (Pravilnik o planu nabave, registru ugovora i pripremi postupaka javne nabave, „Narodne novine”, br. 86/26; Pravilnik o dokumentaciji o nabavi te ponudi u postupcima javne nabave, „Narodne novine”, br. 94/26), važno je prepoznati digitalne mogućnosti sustava te ih podržati i omogućiti njihovu učinkovitu primjenu. Trenutačno, prilikom objave odluke o odabiru ili poništenju postupka u EOJN RH, naručitelji učitavaju veliku količinu prateće dokumentacije kao priloge zapisniku odnosno odluci, što u praksi rezultira nepreglednim i nedovoljno strukturiranim skupovima koji nerijetko obuhvaćaju stotine pojedinačnih dokumenata.

Naručitelji nerijetko nenamjerno izostave pojedine priloge uz zapisnik ili odluku, što dovodi do potrebe za naknadnim učitavanjem dodatne dokumentacije. Takva praksa može uzrokovati pravnu nesigurnost, posebice u situacijama kada odluka u trenutku objave nije popraćena potpunim skupom relevantnih dokumenata, a što dodatno naglašava potrebu za uvođenjem odgovarajućih digitalnih funkcionalnosti. Zainteresirani gospodarski subjekti koji traže uvid u dokumentaciju trenutačno se moraju snalaziti među velikim brojem nepreglednih priloga objavljenih uz odluku.

Stoga bi se, umjesto ponovnog učitavanja istih dokumenata kao priloga uz odluku, omogućio strukturirani i kontekstualni uvid u dokumente i poruke koje su tijekom postupka razmjenjivali naručitelj i ponuditelji i to kroz pregled cjelokupnog komunikacijskog i dokumentacijskog traga u postupku.

Uvođenjem predloženog pristupa ostvarili bi se sljedeći učinci: smanjenje rizika od nenamjernih pogrešaka naručitelja, poput izostavljanja pojedinih priloga; omogućavanje potpunog i

kontekstualnog uvida u aktivnosti naručitelja i ponuditelja tijekom faze pregleda i ocjene ponuda; smanjenje rizika javne objave osjetljivih osobnih podataka, koji se trenutačno nerijetko objavljuju kao dio priloga uz odluke; te rasterećenje sustava EOJN RH smanjenjem količine dokumenata koji se učitavaju kao prilozi uz odluke.

Nacionalnim izmjenama zakonskog i podzakonskog okvira iz područja javne nabave otvoren je put digitalizaciji jamstava u postupcima javne nabave. Papirnati oblik jamstva sprječava da otvaranje ponuda u pravilu bude korak koji u potpunosti provodi sustav, uz automatsko generiranje zapisnika, bez potrebe za intervencijom naručitelja. Također, digitalizacija jamstava imala bi pozitivan učinak i na ponuditelje, osobito u dijelu dostave i otpusta jamstava, čime bi se ubrzali poslovni procesi. Stoga će se poduzeti daljnji napori kako bi se omogućilo i potaknulo korištenje digitalnih jamstava u postupcima javne nabave.

Nositelji provedbe: Narodne novine d.d. i Ministarstvo gospodarstva (Uprava za politiku javne nabave)

Razdoblje provedbe: 2026. – 2027.

2.2. Istraživanje tržišta i profil gospodarskih subjekata: nadogradnje i nove funkcionalnosti

2.2.1. Istraživanje tržišta

Donošenjem Zakona o javnoj nabavi (“Narodne novine”, br. 120/16) jedna od novina i iskoraka bila su pravila čiji je cilj bio poticanje kvalitetnije pripreme postupaka i provođenja istraživanja tržišta. Na temelju tih odredbi donesen je i Pravilnik o planu nabave, registru ugovora, prethodnom savjetovanju i analizi tržišta u javnoj nabavi (“Narodne novine”, br. 101/17, 144/20 i 30/23) koji je detaljnije regulirao određene aktivnosti utvrđene kao standard pri planiranju i pripremi postupaka javne nabave. Međutim, praksa je pokazala da naručitelji u pravilu ne provode dodatne aktivnosti izvan onih obvezno propisanih zakonom i pravilnikom.

Kako bi se unaprijedilo planiranje i priprema postupaka, Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o javnoj nabavi („Narodne novine“, br. 48/26) naručiteljima je propisana obveza provođenja istraživanja tržišta, s ciljem poticanja dijaloga s gospodarskim subjektima, izrade kvalitetnije dokumentacije, smanjenja rizika od žalbi i pogrešaka te povećanja interesa tržišta i broja pristiglih ponuda. U skladu s tim, EOJN RH će do kraja 2026. godine proširiti svoje funkcionalnosti modulom za istraživanje tržišta, omogućujući naručiteljima jednostavan i učinkovit pristup informacijama te podršku u kvalitetnoj pripremi postupaka.

Kroz modul naručitelji će moći pokretati aktivnosti u svrhu analize i istraživanja tržišta unosom osnovnih podataka o predmetu nabave i to i prije formalnog planiranja postupka. Informacije će se, moći poslati i u TED kao obavijest E1 (*Voluntary Pre-Market Consultation notice*). Naručitelji će kroz modul moći definirati što gospodarski subjekti mogu dostaviti, primjerice: upitnike, informativne kataloge, informacije o cijenama ili koristiti analitički modul „slične“ nabave s prediktivnim modelima.

Na temelju unesenih podataka i pronađenih sličnih postupaka, EOJN RH omogućit će pregled:

- ponuditelja koji su sudjelovali u sličnim postupcima,

- tehničkih specifikacija i troškovnika naručitelja,
- anonimiziranih troškovnika ponuda i ponuđenih cijena,
- korištenih kriterija za odabir gospodarskog subjekta,
- primjera kriterija za odabir najpovoljnije ponude,
- pregleda anonimiziranih ugovora za slične nabave i njihovih statusa izvršenja.

Sustav će također izračunavati pokazatelje poput očekivanog trajanja postupka, mogućeg broja ponuda, procjene raspona cijena ponuda te procjene ugovorene vrijednosti, čime će se znatno unaprijediti učinkovitost i kvaliteta priprema postupaka javne nabave.

Naručiteljima će prilikom pripreme i provedbe postupaka biti dostupne informacije o uspješnosti gospodarskih subjekata, odnosno ponuditelja, u prethodnim postupcima, osobito u pogledu broja uredno izvršenih ugovora, ugovora kod kojih su naplaćena jamstva ili ugovorene kazne, uz navođenje razloga i iznosa naplate, te broja raskinutih ugovora. Navedene će se informacije temeljiti na podacima koje naručitelji unose u registar ugovora.

Nositelji provedbe: Narodne novine d.d. i Ministarstvo gospodarstva (Uprava za politiku javne nabave)

Razdoblje provedbe: 2026.

2.2.2. Profil gospodarskih subjekata

Profil gospodarskih subjekata/Virtual company Dossier omogućuje gospodarskim subjektima da centralizirano i ažurno predstave sve ključne informacije o svojoj djelatnosti, ponudama, referencama i certifikatima. To olakšava naručiteljima brzo prepoznavanje relevantnih ponuditelja i pojednostavljuje istraživanje tržišta u fazi planiranja nabave. Istovremeno, gospodarski subjekti smanjuju administrativno opterećenje jer ne moraju svaki put dostavljati iste podatke, a integracija s EOJN RH sustavom omogućuje brži i učinkovitiji pristup postupcima javne nabave. Na taj način povećava se transparentnost, konkurentnost i kvaliteta nabavnih procesa.

Profil gospodarskih subjekata omogućuje brže i kvalitetnije istraživanje tržišta, lakše prepoznavanje relevantnih ponuditelja te učinkovitije planiranje postupaka javne nabave, uz istovremeno smanjenje administrativnog opterećenja za sve strane. Sigurna pohrana i ponovna uporaba važećih dokaza osnovna su ideja razvoja profila. Gospodarski subjekti moći će neke dijelove svojeg profila proglasiti javnima, a neke zadržati privatnima, radi ponovne uporabe dokaza iz repozitorija. Implementirat će se poveznica s profilom gospodarskog subjekta u sklopu Europske jedinstvena dokumentacija o nabavi (dalje u tekstu: ESPD), koji se prilaže uz ponudu. Putem te poveznice bit će moguće priložiti referencu, certifikat ili potvrdu koja se nalazi u profilu gospodarskog subjekta. EOJN RH će omogućiti i komunikaciju između gospodarskih subjekata i naručitelja u vezi s izdavanjem potvrde o uredno izvršenom ugovoru te njezinu razmjenu putem sustava. Profil ponuditelja biti će u potpunosti integriran u postojeće funkcionalnosti EOJN-a RH, te će omogućujući brz i jednostavan pristup profilu iz Registra ugovora, baze ponuditelja za potrebe istraživanja tržišta, s forme javnog otvaranja i iz drugih relevantnih dijelova sustava.

Nositelji provedbe: Narodne novine d.d. i Ministarstvo gospodarstva (Uprava za politiku javne nabave)

Razdoblje provedbe: 2027.

2.3. e-Marketplace u jednostavnoj nabavi

Jednostavna nabava je nabava ispod nacionalnih pragova, čija je vrijednost ugovora bez PDV-a u 2025. iznosila 1.851.199.333 €. U prosjeku, vrijednost jednostavne nabave u ukupnoj javnoj nabavi čini 10–15 %. Uzimajući u obzir povećanje pragova za primjenu pravila javne nabave, koje je rezultat izmjena i dopuna Zakona o javnoj nabavi iz 2026. godine, očekuje se porast broja, vrijednosti i udjela jednostavne nabave.

Jedna od novina je provedba dijela postupaka jednostavne nabave putem modula „Jednostavna nabava“ u EOJN-u RH. Na taj način, sva jednostavna nabava iznad 15.000 € dostupna je na jednom centralnom mjestu, što gospodarskim subjektima omogućuje jednostavnije pronalaženje poslovnih prilika, javnosti lakši pristup informacijama, a naručiteljima automatizaciju procesa, prijenos podataka u Registar ugovora te bržu i transparentniju provedbu postupaka jednostavne nabave. Sustav nudi različite mogućnosti provedbe jednostavne nabave: javnu objavu gdje svaki zainteresirani gospodarski subjekt može predati ponudu, javnu objavu s pozivom upućenim odabranim gospodarskim subjektima te poziv na dostavu ponuda odabranim gospodarskim subjektima. U cilju daljnjeg unaprjeđenja učinkovitosti, transparentnosti i otvorenosti tržišta sustava javne nabave, uspostavit će se e-Marketplace modul za mikro nabavu, prvenstveno za nabave ispod praga obveze provođenja jednostavne nabave putem EOJN-a RH, namijenjen provođenju pojednostavljenih nabava mikrovrijednosti.

Temeljna ideja e-Marketplacea jest prijelaz sa standardnog modela prikupljanja ponuda na kataloški model nabave, u kojem gospodarski subjekti unaprijed objavljuju svoje proizvode i usluge, dok naručitelji provode nabavu odabirom najpovoljnijih ponuda na temelju jasno definiranih i usporedivih kriterija. Time se mikro nabave, koje u agregatu čine značajan dio ukupne javne potrošnje, uvode u transparentan digitalni okvir.

e-Marketplace omogućuje gospodarskim subjektima objavu i kontinuirano održavanje elektroničkih kataloga svojih proizvoda i usluga, uključujući tehničke karakteristike, cijene, uvjete isporuke i raspoloživost. Objavljeni katalozi javno su dostupni svim sudionicima sustava i predstavljaju trajni izvor informacija o tržišnoj ponudi.

Naručiteljima e-Marketplace omogućuje sustavno i strukturirano pretraživanje kataloga te istraživanje tržišta u fazi planiranja i pripreme nabave. Pretraživanjem kataloga, usporedbom alternativnih rješenja i uvidom u oglašene i povijesno ostvarene cijene, naručitelji dobivaju pouzdanu osnovu za realniju procjenu vrijednosti nabave, preciznije definiranje tehničkih zahtjeva i racionalnije planiranje proračunskih sredstava. Poseban naglasak stavlja se na korištenje CPV klasifikacije i standardnih specifikacija, čime se dodatno potiče ujednačenost i usporedivost nabava.

Sam postupak nabave u e-Marketplaceu osmišljen je kao brz, jednostavan i potpuno digitaliziran proces, s kratkim rokovima i minimalnim administrativnim opterećenjem. Naručitelj objavljuje nabavu s jasno definiranim predmetom i količinama, dok gospodarski subjekti sudjeluju povezivanjem traženih stavki s vlastitim kataloškim ponudama. Odabir najpovoljnije ponude temelji se na unaprijed postavljenim kriterijima, pri čemu sustav automatski izračunava optimalnu kombinaciju ponuda, uključujući mogućnost dodjele pojedinih stavki različitim ponuditeljima.

Posebna vrijednost e-Marketplacea ogleda se u njegovoj analitičkoj i informacijskoj ulozi. Podaci o ostvarenim cijenama, sudjelovanju gospodarskih subjekata i rezultatima nabava agregiraju se i javno objavljuju, čime se stvara trajna baza tržišnih pokazatelja. Takav pristup omogućuje naručiteljima bolje razumijevanje tržišnih trendova, dok gospodarskim subjektima pruža jasniji uvid u konkurentsko okruženje.

Dodatno, e-Marketplace uključuje mehanizme za praćenje izvršenja ugovora i ocjenjivanje uspješnosti gospodarskih subjekata, s ciljem jačanja odgovornosti i kvalitete isporuke. Prikupljeni podaci služe kao informativna osnova za buduće odluke naručitelja, uz poštivanje važećeg zakonodavnog okvira i načela jednakog tretmana.

Uvođenjem e-Marketplacea za mikro nabavu ostvaruju se višestruki strateški učinci: smanjuje se administrativno opterećenje, povećava razina transparentnosti te se potiče sudjelovanje malih i srednjih poduzetnika.

Nositelji provedbe: Narodne novine d.d. i Ministarstvo gospodarstva (Uprava za politiku javne nabave)

Razdoblje provedbe: 2027.- 2028.

2.4. Povezivanje registra ugovora i e-računa u javnoj nabavi

Od 2011. godine naručitelji imaju obvezu unositi podatke u Registar ugovora s ciljem objave informacija o ugovorima koji su rezultat postupaka javne nabave. Registar ugovora EOJN RH sadrži informacije o objavljenim ugovorima i okvirnim sporazumima poput vrijednosti, trajanja, ugovornih strana, CPV-a i poveznice na postupak. Trenutačno praćenje realizacije ugovora (izvršenje i plaćanja) nije sustavno automatizirano, već zahtijeva ručnu evidenciju naručitelja.

Uvođenje e-Računa u javnoj nabavi temelji se na Direktivi 2014/55/EU koja je prenesena u nacionalni okvir Zakonom o elektroničkom izdavanju računa u javnoj nabavi (“Narodne novine”, br. 94/18). Ipak, u postojećem europskom i nacionalnom okviru nedostaje poveznica između postupka javne nabave i e-Računa.

Financijska agencija (dalje u tekstu: FINA) djeluje kao centralni pristupni čvor za primanje svih e-Računa u javnoj nabavi. Ocjenjuje se potrebnim povezivanje za što je preduvjet uvođenje obavezne reference na ugovor iz EOJN RH u e-Računu. Time bi se omogućilo jednoznačno povezivanje računa i ugovora, automatsko praćenje realizacije ugovora te veća kontrola potrošnje.

U funkcionalnom modelu povezivanja, e-Račun sadržavao bi obavezni podatak o identifikatoru ugovora iz EOJN RH. FINA bi provodila validaciju obaveznosti i formata, čime bi se osigurala poveznica između ugovora i izdanih računa. EOJN RH bi zaprimao informacije o računima putem API-ja FINA-e, čime se omogućuje praćenje izdavanja računa vezanih za pojedine ugovore.

Ovaj sustav omogućio bi da se podaci o izdanim računima prikazuju u EOJN RH, uključujući ukupno fakturirani iznos po ugovoru i preostali iznos. Takva poveznica povećava transparentnost u praćenju realizacije ugovora, jača fiskalnu i revizijsku kontrolu te omogućuje automatizirane kontrole, poput računa koji prelaze ugovorenu vrijednost ugovora ili su izdani izvan ugovorenog razdoblja trajanja.

Prednosti povezivanja uključuju automatsko praćenje realizacije ugovora bez ručnog unosa, potpunu sljedivost (postupak → ugovor → račun → plaćanje), podlogu za analitiku (stvarna realizacija nabave, usporedba cijena i ugovorenih vrijednosti) te smanjenje administrativnog opterećenja.

Ključni preduvjeti i aktivnosti uključuju uvođenje obveze, u nacionalnom zakonodavstvu koji uređuje obvezni sadržaj računa u Republici Hrvatskoj, navođenja podataka o ugovoru iz EOJN RH, odnosno identifikatora ugovora koje generira sustav u e-Računu, pravovremenu objavu ugovora i svih njegovih izmjena na EOJN-u RH, razmjenu metapodataka između EOJN RH i FINA-e putem API-ja, prilagodbu B2G konektora te jasna pravila za iznimke (npr. mali iznosi, narudžbenice, okvirni sporazumi).

Nositelji provedbe: Narodne novine d.d. i Ministarstvo gospodarstva (Uprava za politiku javne nabave)

Sunositelj aktivnosti: Ministarstvo financija

Razdoblje provedbe: 2028.

2.5. PPDS – Public Procurement Data Space

Public Procurement Data Space (dalje u tekstu: PPDS) je europska platforma koja povezuje podatke o javnoj nabavi iz različitih nacionalnih i europskih baza podataka, uključujući Tenders Electronic Daily (Ured za publikacije Europske unije - TED). Platforma je osmišljena kako bi smanjila fragmentiranost informacija i olakšala pristup podacima za tvrtke, posebice mala i srednja poduzeća, te za druge dionike. PPDS omogućuje transparentniji uvid u podatke o javnoj nabavi država članica, podržava analitiku podataka i olakšava donošenje odluka.

EOJN RH je nacionalna platforma na kojoj se provode postupci javne nabave te obuhvaća sve ključne faze — od planiranja i objave, preko pripreme i provedbe postupaka te dodjele ugovora, dorazmjene ugovora, objave izmjena i vođenja registra ugovora. Zahvaljujući opsegu prikupljenih podataka i njihovoj kvaliteti, EOJN RH raspolaže jednim od najcjelovitijih i najkvalitetnijih skupova strukturiranih podataka o javnoj nabavi na nacionalnoj razini u Europskoj uniji.

Integracija EOJN RH s PPDS-om predstavlja logičan sljedeći korak u daljnjem razvoju razmjene podataka sa ostalim državama članicama EU. Podaci ostaju u EOJN RH, dok se prema PPDS-u izlažu samo dopušteni skupovi podataka i analitički pogledi, čime EOJN RH preuzima ulogu nacionalnog čvora u europskom prostoru podataka o javnoj nabavi. Time Republika Hrvatska zadržava kontrolu nad podacima, uz istodobno omogućavanje njihove usporedivosti na razini Europske unije.

Nositelji provedbe: Narodne novine d.d. i Ministarstvo gospodarstva (Uprava za politiku javne nabave)

Razdoblje provedbe: 2030.

3. Javna nabava inovativnih rješenja

Pravni okvir javne nabave naručiteljima daje mogućnost nabave inovacija, odnosno inovativnih rješenja. Iako se inovacije prvenstveno povezuju s privatnim sektorom, važnost inovacija u javnom sektoru ne smije se podcjenjivati. Koristi od javne nabave inovativnih rješenja su značajne, a mogu rezultirati poticanjem zelene i digitalne tranzicije, pružanjem kvalitetnijih javnih usluga uz optimalnu potrošnju sredstava, zadovoljavanjem nastale potrebe te modernizacijom javnih usluga. Kod javne nabave inovativnih rješenja dolazi do pomaka u funkciji javne nabave, od usredotočenosti na nabavu roba i usluga s naglaskom na trošak na korištenju javne nabave kao katalizatora kreativnosti, rješavanja problema i stvaranja strateške vrijednosti. Ključni aspekt poticanja inovacija kroz javnu nabavu jest poticanje gospodarskog rasta. Javnom se nabavom inovativnih rješenja stvaraju prilike za poduzeća, naročito za mala i srednja poduzeća (dalje u tekstu: MSP) te novoosnovana poduzeća kako bi razvili i ponudili najmodernije proizvode i usluge.

Javna nabava inovativnih rješenja strateški je pristup kojim se koristi naručitelj kada treba nabaviti rješenja koja nisu dostupna na tržištu. Rezultat postupka je da gospodarski subjekt za naručitelja razvije nova i bolja rješenja kao odgovor na konkretne izazove ili potrebe koje naručitelj sam klasičnim postupkom javne nabave ne može postići. Javna nabava inovativnih rješenja naručiteljima omogućuje da iskoriste svoju kupovnu moć i djeluju kao rani usvojitelj inovativnih rješenja koja još nisu dostupna na širokoj, komercijalnoj osnovi.

EU politike i strateški dokumenti sve više naglašavaju sve veću važnost nabave inovativnih rješenja kao ključnog instrumenta za poticanje inovacija, modernizaciju javnih usluga, podršku MSP-ovima te doprinos digitalnoj i zelenoj tranziciji. U okviru Novog europskog programa za inovacije Komunikacije Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija[3] Komisija ističe da države članice trebaju koristiti mehanizme poput pre-komercijalne nabave (PCP) i nabave inovativnih rješenja (PPI) kako bi potaknule stvaranje i usvajanje inovativnih proizvoda i usluga te maksimalno iskoristile javnu nabavu kao strateški alat za inovacije. Dodatno, izvješće Enrica Lette "Više od tržišta – brzina, sigurnost, solidarnost – Osnaživanje jedinstvenog tržišta za ostvarivanje održive budućnosti i blagostanja za sve građane EU-a[4] i izvješće Matija Draghija "Budućnost europske konkurentnosti"[5] potvrđuju stratešku ulogu inovativne javne nabave u poticanju konkurentnosti, tehnološkog razvoja i implementacije inovativnih rješenja na tržištu EU.

"Usporedna analiza ulaganja u nabavu inovacija i okvira politika diljem Europe" (*Benchmarking of innovation procurement investments and policy frameworks across Europe*)[6] i inicijativa Europske

[3] Dostupno na: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:52022DC0332
[4] Dostupno na: Enrico Letta - Much more than a market (April 2024)
[5] Dostupno na: The Draghi report on EU competitiveness
[6] Dostupno na: Benchmarking of innovation procurement investments and policy frameworks across Europe

nagrade za nabavu inovacija (*European Innovation Procurement Awards – EUIPA*)[7] dodatno naglašavaju sve veći strateški značaj nabave inovativnih rješenja kroz praćenje politika, benchmarking država članica i promicanje najboljih praksi. Kroz ove aktivnosti EU kontinuirano potiče primjenu inovativne javne nabave kako bi se osigurala veća učinkovitost javnih usluga, jačala konkurentnost tržišta i omogućila brža integracija inovativnih rješenja u javni sektor, čime nabava inovacija postaje sve važniji instrument europske politike i gospodarskog razvoja.

U hrvatskom kontekstu javne nabave inovativnih rješenja ova se tema sve više prepoznaje kao važan element strategija istraživanja, razvoja i inovacija (RIS / S3) te šireg strateškog upravljanja javnim resursima. Strategija pametne specijalizacije 2029 (RIS3)[8] jasno prepoznaje javnu nabavu kao instrumentalni alat za poticanje inovacija, uključujući javnu nabavu inovativnih rješenja i pristupe kao što su PCP i PPI, te postavlja to kao dio strateških prioriteta u područjima poput pametne i zelene mobilnosti, digitalnih proizvoda i personalizirane zdravstvene skrbi.

Strateški dokumenti kao što su Strategija digitalne Hrvatske za razdoblje do 2032. godine[9] potiču primjenu inovativnih postupaka javne nabave radi nabave naprednih digitalnih rješenja, dok Revidirani Integrirani nacionalni energetski i klimatski plan Republike Hrvatske za razdoblje od 2021. - 2030. (NECP)[10] povezuje inovativnu nabavu sa zelenom javnom nabavom kako bi se potaknulo tržište nisko ugljičnih tehnologija.

Stoga je od strateške važnosti da hrvatski sustav aktivno potiče nabavu inovativnih rješenja, ne samo kroz pravni i strateški okvir, već i kroz konkretne mjere koje motiviraju naručitelje i ponuditelje na suradnju kroz nabavu inovativnih rješenja. U tom kontekstu, Ministarstvo gospodarstva, koje je istovremeno nadležno za politiku javne nabave i inovacija, ima ključnu ulogu u daljnjem razvoju sustava i jačanju njegove učinkovitosti, s ciljem da javna nabava postane snažan instrument u skladu s europskim i nacionalnim prioritetima. Kao drugi ključan akter prepoznaje se Kompetencijski centar za javnu nabavu inovativnih rješenja (dalje u tekstu: Kompetencijski centar), smješten unutar Hrvatske agencije za malo gospodarstvo, inovacije i investicije (dalje u tekstu: HAMAG BICRO), čija je zadaća promicanje šire primjene metoda i postupaka javne nabave inovativnih rješenja. Definiranjem konkretnih aktivnosti i sinergijom djelovanja stvara se integrirani i održiv sustav koji ne samo da potiče inovacije i digitalnu transformaciju javnog sektora, već i jača konkurentnost hrvatskog gospodarstva, ubrzava usvajanje novih tehnologija i doprinosi ostvarenju nacionalnih strateških ciljeva u istraživanju, razvoju i inovacijama.

CILJ: Osnažiti nacionalni sustav kroz poticanje razvoja inovativnih rješenja u postupcima javne nabave čime će se osigurati jačanje konkurentnosti hrvatskog gospodarstva i modernizacija javnog sektora.

[7] Dostupno na: The European Innovation Procurement Awards - European Innovation Council
[8] Dostupno na: S3 do 2029 Tekst VRH 2023 12 13.pdf
[9] Dostupno na: Strategija digitalne Hrvatske za razdoblje do 2032. godine
[10] Dostupno na: Ministarstvo zaštite okoliša i zelene tranzicije Republike Hrvatske - Revidirani Integrirani nacionalni energetski i klimatski plan Republike Hrvatske za razdoblje od 2021. - 2030. (NECP)

Aktivnosti:

3.1. Poticanje provedbe nabave inovativnih rješenja na razini zakonodavca

Kako bi nabava inovativnih rješenja uistinu zaživjela, praksa je pokazala da nije dovoljan samo zakonodavni i strateški okvir, već je potreban sustav koji svojim djelovanjem aktivno potiče javnu nabavu inovativnih rješenja kroz različite aktivnosti, uključujući jačanje svijesti dionika i osnaživanje sustava. Prepoznajući važnost ove teme u Nacionalnom programu oporavka i otpornosti 2021. – 2026. sadržana je mjera C2.9. R3 „Inovativna javna nabava“. Za predmetnu mjeru Europska komisija i OECD potpisali su Ugovor o tehničkoj pomoći u svrhu "Podrške implementaciji inovativne javne nabave u Hrvatskoj". Ugovor se provodio u razdoblju od 21. studenog 2022. godine do veljače 2025. godine. Nakon završetka ugovora o tehničkoj pomoći, aktivnosti podrške javnoj nabavi inovativnih rješenja nastavile su se kroz provedbu Sporazuma o suradnji Ministarstva gospodarstva i HAMAG BICRO-a na provedbi mjere Inovativna javna nabava.

U sklopu provedenih aktivnosti izrađen je Priručnik javne nabave inovativnih rješenja prilagođen specifičnostima hrvatskog sustava javne nabave. Održan je i trening trenera, u okviru kojeg su predstavnici OECD-a i njihovi vanjski konzultanti iz Norveške agencije za javno i financijsko upravljanje (DFØ) održali edukaciju predstavnicima Ministarstva gospodarstva, Uprave za politiku javne nabave, HAMAG-BICRO-a, Središnjeg državnog ureda za središnju javnu nabavu te Središnje agencije za financiranje i ugovaranje EU programa i projekata, koji su nakon završetka programa dobili certifikate za trenere.

U svrhu uspostave sustava za praćenje i evaluaciju inovativne nabave izrađeni su nacionalni ključni pokazatelji uspješnosti (KPI indikatori) na temelju kojih Uprava za politiku javne nabave od 2025. godine prati i izvješćuje o nabavi inovativnih rješenja. Oba dokumenta su javno su dostupna putem Portala javne nabave[11]. Uz dvije pilot edukacije održano je šesnaest radionica za naručitelje na kojima je sudjelovalo 174 predstavnika naručitelja te su educirane ukupno 283 osobe, održane su i dvije online radionice za ponuditelje s ciljem jačanja svijesti o javnoj nabavi inovativnih rješenja na kojima je sudjelovalo 396 predstavnika ponuditelja. Predmetnim aktivnostima uspostavljen je temelj za daljnji razvoj sustava koji podržava i potiče nabavu inovativnih rješenja.

Strategija pametne specijalizacije do 2029. godine (S3 do 2029.) je strateški koncept razvijen na razini EU-a, u kojem se horizontalnim inovacijskim politikama dodaju vertikalne, sektorski specifične politike kako bi se financijska sredstva u području istraživanja, razvoja i inovacija (IRI) strateški usmjerila u područja s najvećim kapacitetima i prilikama za transformaciju i budući rast te tako osigurala konkurentnost gospodarstva i napredak društva. Stoga je, uz horizontalnu intervencijsku logiku, hrvatska S3 do 2029. identificirala i 7 vertikalnih tematskih prioritetnih područja ulaganja u kojima postoje razvojni kapaciteti i potencijali za IRI te stvaranje specifičnog tematskog ekosustava: Personalizirana briga o zdravlju, Pametna i čista energija, Pametan i zeleni promet, Sigurnost i dvojna namjena - svijest, prevencija, odgovor i sanacija, Održiva i kružna hrana, Prilagođeni i integrirani proizvodi od drva te Digitalni proizvodi i platforme. Tematska inovacijska vijeća (TIV-ovi) osnovana su u rujnu 2018. godine od strane Inovacijskog vijeća za industriju za

[11] Dostupno na: Portal javne nabave

potrebe provedbe prethodne Strategije pametne specijalizacije za razdoblje 2016. do 2020. Tematska inovacijska vijeća po tematskim prioritetnim područjima S3 do 2029. godine uspostavljena su u listopadu 2025. na temelju odluke Nacionalnog inovacijskog vijeća, koje je krovno tijelo nacionalnog inovacijskog sustava, inovacija kojim supredsjedaju Ministarstvo gospodarstva i Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih, ujedno i sunositelji izrade S3 do 2029.

Članovi tematskih inovacijskih vijeća predstavnici su tijela državne uprave, gospodarskog sektora i znanstveno-istraživačkih organizacija, pri čemu kroz svoj rad imaju mogućnost upoznati se s prednostima javne nabave inovativnih rješenja te stečena saznanja dalje prenositi unutar svojih institucija i sektora. Slijedom navedenog uključit će se predstavnici Kompetencijskog centra u rad Tematskih inovacijskih vijeća, kao i uvrstiti temu javne nabave inovativnih rješenja na dnevni red njihovih sjednica.

U Strategiji pametne specijalizacije (S3) javna nabava prepoznata je kao moguća mjera u kontekstu provedbe reforme C2.9. R3 „Inovativna javna nabava“ iz Nacionalnog plana oporavka i otpornosti. U tom je smislu potrebno sustavno pratiti učinke navedene mjere kroz provedbu postupaka javne nabave, uz istodobno usmjeravanje naručitelja na postojeće ciljeve, raspoložive mogućnosti te prednosti koje primjena inovativne javne nabave može donijeti sustavu u cjelini.

U tijeku je uspostava Europskog centra za inovacije, napredne tehnologije i razvoj vještina (ECINTV), u okviru kojega će pružanje podrške operativnom upravljanju provedbom S3 do 2029. biti u središtu djelovanja. Slijedom navedenog, nužno je osigurati usklađenost aktivnosti predmetnog centra s aktivnostima Kompetencijskog centra radi postizanja sinergijskih učinaka, povećanja učinkovitosti, poticanja suradnje te izbjegavanja preklapanja nadležnosti i aktivnosti. Učinci projekata koji se odnose na istraživanje i razvoj, a koji prethode postupcima javne nabave, moguće je pratiti kroz sustav godišnjeg izvještavanja o provedbi S3, za koji je nadležna S3 upravljačka struktura. Stoga postoji potreba za sustavnom razmjenom podataka, informacija i znanja između navedenih organizacijskih jedinica u okviru HAMAG-BICRO-a, s ciljem osiguravanja koordiniranog djelovanja i cjelovitog praćenja rezultata.

Ministarstvo gospodarstva, Uprava za politiku javne nabave, Uprava za internacionalizaciju i HAMAG-BICRO (ECINTV) će svojim djelovanjem i odlukama provoditi aktivnosti usmjerene na jačanje svijesti i promidžbu inovacija, uključujući inovacije u području javne nabave, te u okviru svojih nadležnosti osigurati sinergiju između ECINTV-a i Kompetencijskog centra. Nadalje, isti će pružati sustavnu podršku navedenim tijelima u ostvarivanju postavljenih ciljeva, osobito u dijelu koji se odnosi na povećanje važnosti i učinkovitosti javne nabave inovativnih rješenja kao instrumenta razvoja. U okviru međunarodnih aktivnosti dužni su poznavati i predstavljati rad predmetnih centara, razmjenjivati i prenositi dobre međunarodne prakse, dijeliti relevantne informacije te ih uključivati u aktivnosti usmjerene na poticanje razvoja inovativnih rješenja kroz postupke javne nabave ili kroz aktivnosti koje prethode samom postupku, čime se osigurava jačanje konkurentnosti hrvatskoga gospodarstva i modernizacija javnog sektora.

Nositelji provedbe: Ministarstvo gospodarstva (Uprava za politiku javne nabave i Uprava za internacionalizaciju)

Razdoblje provedbe:

1. Uvrštavanje teme javne nabave inovativnih rješenja na dnevni red sjednica Inovacijskog kompetencijskog vijeća te moguće uključivanje predstavnika Kompetencijskog centra u iste. - 2027.
2. Godišnje izvještavanje o provedbi S3, koje sadrži i informacije o njihovu utjecaju na javnu nabavu inovativnih rješenja. - 2027.
3. Definiranje jasnih i mjerljivih ciljeva za nabavu inovativnih rješenja. - 2028.
4. Harmonizacija politika i strategija u području inovacija i javne nabave. - kontinuirano 2027.-2030.

3.2. Kompetencijski centar za javnu nabavu inovativnih rješenja

Kompetencijski centar predstavlja organizaciju ili organizacijsku jedinicu s odgovarajućim pravnim ovlastima za promicanje šire primjene metoda i postupaka javne nabave koji podupiru inovativna rješenja. To je organizacija ili organizacijska struktura čija je zadaća, u skladu s nacionalnim zakonodavstvom, promicanje šire primjene predkomercijalne nabave (PCP) i javne nabave inovativnih rješenja (PPI). Uloga centra uključuje pružanje potpore javnim naručiteljima i gospodarskim subjektima u pripremi i provedbi postupaka nabave inovativnih rješenja u različitim sektorima od javnog interesa. Jačanjem kapaciteta i uloge takvog centra može se znatno ubrzati prihvaćanje inovativne javne nabave na nacionalnoj razini, budući da on izravno doprinosi rješavanju postojećih izazova te potiče stvaranje poticajnijeg i dinamičnijeg okruženja za razvoj inovativnih rješenja kroz postupke javne nabave.

U Republici Hrvatskoj Kompetencijski centar djeluje unutar HAMAG-BICRO-a. U narednom razdoblju potrebno je dodatno jačati njegovu ulogu u sustavu javne nabave i pozicionirati ga kao središnju točku znanja i aktivnosti koja svojim djelovanjem usmjerava naručitelje i gospodarske subjekte u razvoju novih ili poboljšanih roba, radova i usluga koje proizlaze iz postupaka javne nabave. Kompetencijski centar treba se voditi najboljim međunarodnim praksama, zbog čega je potrebno njegovo aktivno uključivanje u mrežu inovacijskih kompetencijskih centara u okviru Europske unije, preuzimanje pripadajućih obveza i provedba aktivnosti predviđenih za članove te mreže. Također, Kompetencijski centar ima zadatak primijeniti preporuke OECD-a iz projekta „Inovativna javna nabava“ u dijelu prijedloga akcijskog plana za daljnji razvoj nabave inovativnih rješenja. U svom radu Kompetencijski centar treba primjenjivati metodologiju Europske komisije kojom se države članice ocjenjuju kroz godišnji benchmarking te provoditi aktivnosti i ispunjavati pokazatelje koji spadaju u njegovu nadležnost.

Aktivnosti koje će se provoditi do 2030. godine organizirane su u tri područja: aktivnosti usmjerene na naručitelje, aktivnosti usmjerene na ponuditelje te aktivnosti usmjerene na jačanje svijesti dionika i povezivanje sa znanstveno-istraživačkom zajednicom i drugim relevantnim akterima u inovacijskom ekosustavu. Na taj način osigurava se dosljedna provedba politike inovativne javne nabave, potiče razvoj inovacija u Hrvatskoj te doprinosi jačanju konkurentnosti gospodarstva i modernizaciji javnog sektora.

3.2.1. Aktivnosti usmjerene prema naručiteljima

Kompetencijski centar nastavit će kontinuirano raditi na jačanju kapaciteta predstavnika naručitelja organizacijom radionica, odnosno nastavkom provedbe besplatnih edukacija. U okviru projekta „Javna nabava inovativnih rješenja“ izrađeni su trening materijali koji su korišteni na 16 radionica, tijekom kojih su educirane 283 osobe. Nakon dvogodišnje provedbe edukacija utvrđena je potreba za ažuriranjem materijala i programa edukacije. Ažurirani program edukacije trebat će uključivati najnovije primjere s naglaskom na nacionalna iskustva.

U skladu s Pravilnikom o izobrazbi u području javne nabave (“Narodne novine”, br. 154/23, 94/25 i 86/26), materijali za edukacije bit će izrađeni za programe stručnog usavršavanja različitog trajanja – 2, 4, 8 i 16 sati – te na različitim razinama stručnosti: osnovna, srednja, napredna i stručna. Postojeći trening materijali bit će revidirani i nadopunjeni temeljem povratnih informacija sudionika prethodnih radionica. Provedba edukacija za naručitelje obveza je Kompetencijskog centra, a sve aktivnosti provodit će se kontinuirano uz vođenje evidencije o održanim edukacijama i polaznicima, kako bi se osigurala praćenost i učinkovitost programa.

Kompetencijski centar imat će zadatak pružati smjernice i stručnu podršku u svim fazama postupka, od identifikacije potreba i planiranja nabave, do primjene najboljih praksi i učinkovitog praćenja rezultata, kako bi se osigurala kvalitetna i učinkovita provedba inovativne javne nabave. Provodit će dodatne aktivnosti usmjerene na jačanje svijesti ključnih aktera unutar institucija naručitelja, uključujući donositelje odluka i rukovodstvo. Tijekom projekta izrađen je Priručnik o javnoj nabavi inovativnih rješenja prilagođen hrvatskom kontekstu. S obzirom na nadolazeće izmjene pravnog okvira javne nabave na europskoj razini, bit će potrebno ažurirati priručnik ili, ovisno o opsegu promjena, izraditi novi.

Jedna od ključnih aktivnosti Kompetencijskog centra bit će razvoj digitalne platforme i jedinstvenog portala, koji će služiti kao centralno mjesto za razmjenu ideja i potreba između naručitelja i gospodarskih subjekata. Portal će sadržavati sveobuhvatne informacije o programima osposobljavanja, dostupnoj tehničkoj podršci, primjerima dobre prakse i relevantnim međunarodnim sadržajima. Potrebno je razviti samostalnu mrežnu stranicu posvećenu javnoj nabavi inovativnih rješenja, po uzoru na portal zelene javne nabave, koja će uključivati i funkcionalnosti poput online edukacija i toolbox-a. Kompetencijski centar imat će zadatak razviti standardizirane alate i predloške koji će olakšati suradnju, poticati razvoj inovativnih rješenja te pratiti i integrirati digitalna rješenja primijenjena u Europskoj uniji, koja se ocijene relevantnima za povećanje učinkovitosti sustava javne nabave inovativnih rješenja. Također, dostavljat će informacije naručiteljima o prilikama koje ovaj pristup nudi u okviru projekata i programa koje će provoditi u nadolazećem razdoblju, te im pomoći u pripremama prijave.

Kako bi se poboljšala suradnja javnog i privatnog sektora, Kompetencijski centar provest će anketu s ciljem prikupljanja podataka o potrebama javnog sektora za inovativnim rješenjima, a zaključke će objavljivati na svom portalu. Uz to, Kompetencijski centar organizirat će aktivnosti umrežavanja i događanja koja će omogućiti naručiteljima i gospodarskim subjektima međusobnu komunikaciju, razmjenu ideja i identifikaciju potencijala za provedbom nabave inovativnih rješenja.

3.2.2. Aktivnosti usmjerene prema gospodarskim subjektima

Trenutačno je razina svijesti o javnoj nabavi inovativnih rješenja među gospodarskim subjektima niska, stoga će Kompetencijski centar kontinuirano provoditi aktivnosti podizanja svijesti i jačanja kompetencija ponuditelja. Centar će provoditi radionice i ciljane edukacije kojima će se gospodarskim subjektima objašnjavati zakonski okvir, specifičnosti postupaka javne nabave inovativnih rješenja, pravila sudjelovanja u postupcima te način pripreme ponuda. Programi osposobljavanja bit će posebno prilagođeni ponuditeljima i usmjereni na praktičnu primjenu znanja, uključujući simulaciju provedbe već provedenih postupaka po jednakim pravilima – učenje kroz praksu, s ciljem aktivne pripreme za sudjelovanje u postupcima javne nabave inovativnih rješenja.

Na portalu Kompetencijskog centra biti će uspostavljen poseban dio namijenjen gospodarskim subjektima, koji će sadržavati relevantne informacije, najave događanja, kratke i ciljane trening materijale te podatke o nadolazećim postupcima javne nabave u kojima se traže nova ili značajno poboljšana rješenja. Portal će služiti kao središnja točka informiranja koja će omogućiti gospodarskim subjektima pravovremene informacije o potencijalnim poslovnim prilikama koje im se otvaraju u okviru sudjelovanja u postupcima javne nabave inovativnih rješenja.

Kompetencijski centar razvijat će i dijeliti standardizirane alate, obrasce i upute koji će olakšati pripremu ponuda i sudjelovanje u postupcima, istovremeno pružajući stručnu podršku ponuditeljima. Kompetencijski centar će djelovati kao poveznica između gospodarskih subjekata i naručitelja, odnosno tržišta i javnog sektora. Kroz organizaciju događanja i korištenje digitalnih funkcionalnosti platforme, centar će omogućiti gospodarskim subjektima i naručiteljima razmjenu ideja, identifikaciju prilika i poticanje razvoja inovacija u skladu s konkretnim potrebama javnog sektora. U svom djelovanju bit će usmjeren na razvoj aktivnosti prilagođenih malim i srednjim poduzećima te startupovima, jačajući njihove kompetencije.

Aktivnosti Kompetencijskog centra uključivat će i povezivanje s europskim mrežama inovacijskih kompetencijskih centara, čime će ponuditeljima biti omogućen pristup dodatnim znanjima, projektima i suradničkim prilikama. Sve ove aktivnosti zajedno doprinijet će jačanju kompetencija gospodarskih subjekata, unapređenju procesa javne nabave inovativnih rješenja, razvoju inovacija u Hrvatskoj te povećanju konkurentnosti gospodarstva i modernizaciji javnog sektora.

3.2.3. Jačanje svijesti dionika, povezivanje sa znanstveno-istraživačkom zajednicom te drugim relevantnim akterima u inovacijskom ekosustavu.

Za uspješno djelovanje Kompetencijskog centra važno je poznavati inovacijski ekosustav u kojem djeluje. Osim Ministarstva gospodarstva i HAMAG-BICRO-a, u sustavu sudjeluju i različite institucije poput regionalnih inovacijskih centara i inovacijskih hubova koji doprinose poticanju inovacija. Slijedom navedenog, Kompetencijski centar mora raditi na umrežavanju na nacionalnoj razini, prepoznavanju relevantnih dionika, potencijalnih suradnika i prilika u planiranim i postojećim projektima, u kojima postoji potencijal za razvoj novih ili poboljšanje postojećih rješenja na tržištu kroz postupke javne nabave. Kao ključni akter posebno se prepoznaje znanstveno-istraživačka zajednica koja svojim znanjem, iskustvom i resursima može usmjeriti razvoj javne nabave inovativnih rješenja te potaknuti brži i učinkovitiji razvoj.

Također, potrebno je osvijestiti javnost o rezultatima ostvarenim kroz postupke javne nabave inovativnih rješenja, pokazujući postignute rezultate i dodatne koristi koje proizlaze iz njih. O tim postignućima treba obavještavati javnost, promovirati ih i učiniti ih dostupnima široj zajednici. U tom kontekstu, važno je prepoznati potencijal nacionalnih postupaka u okviru europskih inicijativa i nagrada te pružati informaciju i podršku naručiteljima u pripremi prijava, čime će dodatno povećati vidljivost i učinkovitost javne nabave inovativnih rješenja.

Nositelji provedbe aktivnosti 3.2.1.,3.2.2.,3.2.3. : Kompetencijski centar

Aktivnosti koje će se provoditi u razdoblju 2027.-2028.:

- pridruživanje mreži P2I te sudjelovanje u drugim relevantnim međunarodnim mrežama
- izrada samostalne web-stranice i uređivanje njezinog sadržaja
- dijeljenje i isticanje primjera dobre prakse
- nastavak organizacije i provedbe treninga za naručitelje
- provedba aktivnosti s ciljem podizanja svijesti o javnoj nabavi inovativnih rješenja među gospodarskim subjektima
- ažuriranje programa i materijala za trening naručitelja
- prikupljanje potreba javnog sektora koje se odnose na inovacije i inovativna rješenja
- aktivnosti umrežavanja
- uspostava suradnje s ključnim dionicima
- uspostava info-linije za pravovremenu podršku korisnicima te odgovaranje na upite putem e-pošte
- izrada materijala za e-učenje
- uspostava sustava za prikupljanje podataka o predkomercijalnoj nabavi
- ažuriranje trening materijala i objavljenog Priručnika dodavanjem novih elemenata i primjera iz Hrvatske
- uspostava digitalne platforme na kojoj nadležna tijela i gospodarski subjekti mogu razmjenjivati ideje i potrebe o inovativnim rješenjima / inovacijama

Aktivnosti koji će se izvršavati u razdoblju 2028.-2030.

- ažuriranje ili izrada novog priručnika o javnoj nabavi inovativnih rješenja
- izrada obrazaca koji pomažu naručiteljima i/ili ponuditeljima u provedbi nabave inovativnih rješenja te pri predaji ponuda
- organizacija umrežavanja (networking) događanja za naručitelje i ponuditelje
- pružanje stručne pomoć u postupcima javne nabave
- provedba aktivnosti u suradnja sa znanstveno istraživačkom zajednicom te drugim relevantnim akterima
- razvoj standardiziranih alata i predložaka
- razvijanje i provedba programa osposobljavanja namijenjenog, te posebno prilagođenog, ponuditeljima
- razvijanje programa edukacija naručitelja na različitim razinama stručnosti
- podizanje svijesti o javnoj nabavi inovativnih rješenja među ključnim akterima unutar institucija javnih naručitelja, s posebnim naglaskom na donositelje odluka
- izrada priručnika za MSP-ove i start-upove na temu javne nabave inovativnih rješenja

- pružanje pomoći naručiteljima te utvrđivanje potencijala za prijavu projekta javne nabave inovativnih rješenja (opis potreba, funkcionalni zahtjevi itd.)
- izrada naprednijih e-alata koji se odnose na e-učenje, online toolbox i druga digitalna rješenja
- koordinacija projekata
- zastupanje interesa naručitelja pred donositeljima politika, industrijskim udruženjima i širom javnošću

4. Središnja javna nabava

Učinkovitost javne nabave predstavlja jedno od ključnih pitanja upravljanja javnim financijama te ima izravan utjecaj ne samo na funkcioniranje javnog sektora, nego i na stabilnost i razvoj tržišta. U sustavu je 2.361 naručitelj koji, primjenjujući zakon i pravni okvir iz područja javne nabave, upravljaju značajnim iznosima proračunskih sredstava. Pri tome među naručiteljima postoje znatne razlike u organizacijskim strukturama, stručnim kapacitetima i razini profesionalizacije funkcije nabave, budući da nije propisan jedinstveni model ustroja niti broj djelatnika na poslovima nabave. Unatoč tim razlikama, svi naručitelji imaju jednaku odgovornost – osigurati zakonitu, transparentnu i svrhovitu potrošnju javnih sredstava koja odgovara stvarnim potrebama društva.

U takvim okolnostima posebno dolazi do izražaja važnost središnje i zajedničke nabave kao instrumenta racionalizacije i poticanja učinkovitosti sustava. Provođenje postupaka putem središnjeg tijela omogućuje objedinjavanje potreba većeg broja naručitelja, postizanje povoljnijih tržišnih uvjeta, standardizaciju tehničkih specifikacija i ugovornih odredbi te smanjenje administrativnog opterećenja na razini pojedinih institucija. U Republici Hrvatskoj središnju nabavu na državnoj razini provodi Središnji državni ured za središnju javnu nabavu (dalje u tekstu: SDUSJN) za potrebe tijela državne uprave i drugih korisnika državnog proračuna, dok Ministarstvo zdravstva provodi središnju nabavu za zdravstvene ustanove kojima je osnivač Republika Hrvatska, za predmete nabave poput lijekova i medicinskog potrošnog materijala. Time se u oba resora jača stručna potpora naručiteljima, povećava pravna sigurnost postupaka i smanjuje rizik od nepravilnosti, uz istodobno ostvarivanje organizacijskih učinaka.

U 2025. godini SDUSJN je pokrenuo 12 postupaka čija je procijenjena vrijednost iznosila 341.504.000,00 EUR, a središnja nabava u zdravstvu pokrenula je 43 postupka procijenjene vrijednosti 1.883.719.220,57 EUR. Podaci upućuju na značaj središnje nabave, ali ukazuju i na potencijal daljnjeg razvoja te istodobno pokazuju prostor za snažnije korištenje objedinjene nabave kao mehanizma povećanja učinkovitosti sustava.

Slijedom navedenog, nužno je nastaviti s jačanjem učinkovitosti djelovanja SDUSJN, kao i s daljnjim razvojem i unapređenjem središnje nabave u zdravstvu, s obzirom na njihov utjecaj na ukupnu vrijednost i broj postupaka u sustavu javne nabave te na mogućnosti ostvarivanja dodatnih ušteda, standardizacije i institucionalnih unapređenja.

CILJ: Unaprijediti središnju javnu nabavu u Republici Hrvatskoj, s naglaskom na nabavu u zdravstvenom sektoru.

4.1. Središnji državni ured za središnju javnu nabavu

Ured za središnju javnu nabavu osnovan je u studenome 2009. godine temeljem Uredbe Vlade Republike Hrvatske o Uredu za središnju javnu nabavu ("Narodne novine", br. 138/09), a u skladu sa Strategijom razvoja sustava javne nabave u Republici Hrvatskoj iz 2008. godine. Njome su propisani djelokrug i način rada Ureda te je uspostavljen institucionalni okvir za objedinjenu nabavu roba i usluga za državna tijela i druge korisnike državnog proračuna. Daljnji razvoj Ureda uslijedio je 2012. godine, kada je, kroz izmjene Zakona o ustrojstvu i djelokrugu tijela državne uprave, formalno uključen u sustav državne uprave pod nazivom Državni ured za središnju javnu nabavu (DUSJN), čime je stekao status središnjeg tijela nadležnog za objedinjavanje javne nabave na nacionalnoj razini. Organizacijski okvir dodatno je razrađen donošenjem Pravilnika o unutarnjoj organizaciji 8. siječnja 2015. godine, temeljem Zakona o sustavu državne uprave, kojim su utvrđene unutarnje ustrojstvene jedinice i njihove nadležnosti. Izmjena naziva u SDUSJN uređena je 2016. godine Zakonom o ustrojstvu i djelokrugu ministarstava i drugih središnjih tijela državne uprave ("Narodne novine", br. 93/16). Nadalje, Uredba o unutarnjem ustrojstvu Ureda, objavljena 27. kolovoza 2020. ("Narodne novine", br. 97/20), dodatno je uredila unutarnje ustrojstvo, djelokrug, način upravljanja i položaj čelnika Ureda, čime je zaokružen normativni okvir njegova djelovanja.

Korisnici središnje javne nabave prvenstveno su javna tijela i korisnici državnog proračuna propisani zakonom, uključujući Ured Predsjednika Republike Hrvatske, Hrvatski sabor, Vladu Republike Hrvatske te ministarstva i druga središnja tijela državne uprave. Osim njih, SDUSJN može uključiti i dodatne korisnike, poput zdravstvenih ustanova i drugih proračunskih korisnika, ukoliko Vlada Republike Hrvatske donese posebnu odluku o njihovom sudjelovanju u postupcima središnje javne nabave. Trenutno je navedena mogućnost proširenja implementirana kroz 10 nabavnih kategorija, s dodatno uključenih oko 550 korisnika, temeljem odluka i zaključaka Vlade Republike Hrvatske u razdoblju od 2016. do danas. U navedenom razdoblju doneseno je 18 takvih odluka i zaključaka.

SDUSJN provodi središnju nabavu prema unaprijed definiranim nabavnim kategorijama koje su utvrđene odlukama Vlade. U ovom trenutku te kategorije obuhvaćaju: uredski materijal, potrošni materijal, pneumatici za motorna vozila, gorivo, opskrbu prirodnim plinom, opskrbu električnom energijom, računala i računalnu opremu, licence za korištenje softverskih proizvoda i usluga, usluge ispisa, elektroničke komunikacijske usluge u pokretnoj mreži i pripadajuću opremu, elektroničke komunikacijske usluge u nepokretnoj mreži i pripadajuću opremu, poštanske usluge u unutarnjem i međunarodnom prometu, usluge osiguranja, zaštitarske usluge, usluge čišćenja prostorija, uredski namještaj, motorna vozila, zrakoplovne karte i hotelski smještaj u službene svrhe, redovno održavanje i servisiranje motornih vozila te tekuće održavanje objekata.

Iako postoji više nabavnih kategorija, u praksi se pokazalo da određene ne ostvaruju učinke kako je planirano. Stoga je, imajući u vidu vremenski odmak od posljednjeg ažuriranja nabavnih kategorija i njihov učinak u sustavu, potrebno preispitati postojeće kategorije te ih ažurirati. Posebno se uočava prostor za jačanje središnje nabave u sektoru zdravstva, kroz uključivanje zdravstvenih institucija i proširenje broja nabavnih kategorija koje SDUSJN provodi, čime bi se dodatno povećala učinkovitost i standardizacija sustava javne nabave.

Aktivnosti:

4.1.1. Ažuriranje Odluke o nabavnim kategorijama

Predmetna aktivnost uključuje sveobuhvatnu reviziju postojećih nabavnih kategorija, s ciljem usklađivanja s tržišnom evolucijom pojedinih kategorija, identifikacije novih potreba korisnika te uklanjanja onih kategorija koje se u praksi ne pokazuju učinkovitima za objedinjenu nabavu. Revizija će se temeljiti na analizi podataka iz sustava EOJN RH, uz dodatnu procjenu potreba korisnika na temelju konzultacija sa relevantnim dionicima. Analiza će se provesti u prvom kvartalu 2027. godine, uključujući evaluaciju prethodnih rezultata središnje nabave i njezine učinkovitosti, poput procjene ostvarenih ušteda.

Na temelju rezultata analize, izradit će se prijedlog i donijeti nova Odluka o nabavnim kategorijama, čiji je planirani rok donošenja do 30. srpnja 2027. godine. Odluka će obuhvatiti relevantne kategorije za središnju nabavu čime će se povećati transparentnost, smanjiti administrativni troškovi i osigurati veća učinkovitost provedbe postupaka javne nabave.

Nositelji provedbe: SDUSJN i Ministarstvo gospodarstva (Uprava za politiku javne nabave)

Razdoblje provedbe: 2027.

4.1.2. Proširivanje kategorija u kojima SDUSJN provodi postupke za zdravstvene institucije

Trenutačno SDUSJN provodi središnju javnu nabavu za zdravstvene institucije koje su obveznici primjene ZJN-a 2016, uključujući HZZO, kroz osam nabavnih kategorija te u jednoj nabavnoj kategoriji bez HZZO. U praksi je prepoznata potreba za proširenjem broja nabavnih kategorija u koje bi se uključile zdravstvene institucije kako bi se obuhvatile sve njihove ključne potrebe.

Stoga će novom odlukom zdravstvene institucije bit uključene i u preostale relevantne nabavne kategorije SDUSJN-a u kojima se potrebe zdravstvenih institucija podudaraju s potrebama postojećih korisnika. Očekuje se da će ova odluka biti donesena do 31. prosinca 2027. godine. Ove aktivnosti doprinose strateškom cilju SDUSJN-a – jačanju kapaciteta za objedinjenu nabavu, povećanju ušteda kroz veći obujam nabave i standardizaciju postupaka, te omogućuju sustavno uključivanje svih relevantnih korisnika, osobito u sektoru zdravstva, gdje objedinjena nabava ima velik potencijal za optimizaciju troškova i povećanje kvalitete usluga i roba.

Nositelji provedbe: SDUSJN i Ministarstvo zdravstva

Razdoblje provedbe: 2027.

4.2. Središnja nabava u zdravstvu

U Hrvatskoj se središnja/javna nabava u zdravstvu počela sustavnije razvijati početkom 2010-ih godina, kao odgovor na potrebu racionalizacije troškova i povećanja učinkovitosti nabave roba i usluga u zdravstvenim ustanovama. 2012. godine Ministarstvo zdravlja pokrenulo je inicijativu putem sporazuma o zajedničkoj nabavi bolnica kroz suradnju ravnatelja državnih bolnica i drugih ustanova javnog zdravstva kako bi se kroz zajedničke postupke nabave robe i potrošnog materijala, lijekova i opreme postigle značajne uštede i standardizacija kvalitete nabavljenih proizvoda u zdravstvenom sustavu.

Taj model unaprijed definiranih zajedničkih nabava potaknuo je promjene u načinu na koji zdravstvene ustanove provode nabave — prelaskom s individualne, decentralizirane nabave na zajedničke postupke, pri čemu su određene ustanove odgovorne za provedbu nabava u ime više bolnica. Time se nastoji iskoristiti veća pregovaračka snaga i postići niže cijene te bolja koordinacija nabave u zdravstvenom sektoru.

Funkcioniranje središnje nabave u zdravstvu danas obuhvaća planiranje i provedbu postupaka javne nabave za velike skupine roba i usluga kojima se zadovoljavaju zajedničke potrebe više zdravstvenih ustanova (kojima je osnivač Republika Hrvatska), uz mogućnost uključivanja drugih zdravstvenih ustanova u vlasništvu županija te jedinica lokalne i regionalne uprave i samouprave, u skladu s pravilima propisa o javnoj nabavi i poštujući načela transparentnosti i učinkovite potrošnje javnih sredstava. U praksi to uključuje planiranje zajedničkih postupaka, pripremu dokumentacije o nabavi, provedbu te sklapanje i izvršenje ugovora koji obuhvaćaju potrebe više bolnica i zdravstvenih ustanova, čime se omogućuje racionalizacija troškova i bolja koordinacija nabavnih procesa u sektoru.

U okviru Nacionalnog plana oporavka i otpornosti 2021. – 2026., u sklopu reforme C5.1. R4 „Osiguranje financijske održivosti zdravstvenog sustava“, Ministarstvo zdravstva postavilo je cilj sklapanja okvirnih sporazuma za 85 % nabavnih kategorija koje čine 80 % ukupne bolničke potrošnje, uz osiguranje kontinuiteta provedbe bez praznih razdoblja između isteka postojećih i sklapanja novih sporazuma.

Za ostvarenje ovog cilja provode se sljedeće aktivnosti: Ministar zdravstva određuje nabavne kategorije i središnja tijela/zajedničke naručitelje; svi uključeni dionici sklapanjem sporazuma definiraju međusobna ovlaštenja i obveze; osnivaju se stručna povjerenstva za javnu nabavu koja pripremaju i provode postupke zajedničke nabave; a postupci se provode u skladu sa Zakonom o javnoj nabavi, uključujući analizu tržišta, izradu dokumentacije s troškovnicima i tehničkim specifikacijama, objavu postupaka, zaprimanje i ocjenu ponuda te sklapanje okvirnih sporazuma temeljem kojih zdravstvene ustanove sklapaju pojedinačne ugovore i izdaju narudžbenice.

Kroz iskustvo provedbe objedinjene nabave u zdravstvu prepoznata je potreba za dodatnim unapređenjem, posebno u kontekstu operativne učinkovitosti i pravodobnosti provedbe postupaka. Stoga je potrebno provoditi aktivnosti koje će spriječiti uska grla (bottleneck) u procesima, uvesti nova digitalna rješenja te koristiti zakonske mogućnosti kroz digitalne alate i tehnike. Takve aktivnosti doprinose ostvarivanju ciljeva zajedničke nabave u zdravstvu, prvenstveno kroz: ostvarivanje ušteda, veću učinkovitost, ubrzanje provedbe postupaka, poboljšanje kvalitete nabavljenih proizvoda te jačanje načela transparentnosti i zakonitosti javne nabave uz istodobno

jačanje financijske održivosti zdravstvenog sustava i smanjenje rizika od neujednačene provedbe nabave među ustanovama.

Aktivnosti:

4.2.1. Utvrđivanje uskih grla u postupcima zajedničke nabave u zdravstvu

U okviru ove aktivnosti provest će se anketa i analiza učinkovitosti provedbe zajedničke nabave za svaku pojedinu nabavnu kategoriju iz Odluke o zajedničkoj provedbi određenih postupaka nabave donesene od strane ministra zdravstva. Na temelju dobivenih rezultata, Odluka o zajedničkoj provedbi određenih postupaka nabave bit će ažurirana. Predmetnu aktivnost provodit će Ministarstvo zdravstva u suradnji s korisnicima iz svoje nadležnosti, uz mogućnost uključivanja drugih relevantnih dionika po potrebi.

Nositelji provedbe: Ministarstvo zdravstva

Razdoblje provedbe:2027.

4.2.2. Provedba postupaka javne nabave koristeći funkcionalnosti dinamičkog sustava javne nabave s e-katalogom

Prepoznat je značajan potencijal digitalnih rješenja dostupnih u novom EOJN RH, uključujući dinamički sustav javne nabave i e-katalog, za unapređenje zajedničke nabave u zdravstvenom sektoru, posebno za nabavu predmeta nabave koji se provode kroz velik broj grupa, poput lijekova. Korištenjem fleksibilnosti navedenih funkcionalnosti sustava moguće je ubrzati postupke te pravovremeno odgovoriti na potrebe zdravstvenog sustava.

Osim Ministarstva zdravstva i korisnika koji provode središnju nabavu u zdravstvu (npr. KBC Zagreb), u aktivnost će se uključiti i drugi relevantni akteri, uključujući HUP, MINGO te Narodne novine (posebno u dijelu edukacije za korištenje dinamičkog sustava nabave s e-katalogom).

U skladu s rezultatima provedenih radionica, detaljnom razradom modela i specifičnostima objedinjene javne nabave u zdravstvenom sustavu, planira se daljnje nadograđivanje ključnih funkcionalnosti sustava e-Nabave, s posebnim naglaskom na implementaciju modela dinamičkog sustava nabave u kombinaciji s e-katalogom i okvirnim sporazumima kako bi se osigurala veća fleksibilnost, smanjenje administrativnog opterećenja i kontinuirana dostupnost proizvoda.

Nositelj provedbe: Ministarstvo zdravstva

Sunositelji provedbe: Ministarstvo gospodarstva (Uprava za politiku javne nabave) i Narodne novine d.d.

Razdoblje provedbe: 2027.-2030.

4.2.3. Optimizacija procesa objedinjenih nabava kroz funkcionalnosti EOJN RH

Planirane su nadogradnje usmjerene na uspostavu integriranog digitalnog okvira koji će omogućiti cjelovito upravljanje objedinjenim nabavama – od planiranja potreba, preko ugovaranja, do praćenja realizacije i analize izvršenja ugovora i okvirnih sporazuma.

Posebni naglasak ove aktivnosti stavlja se na razvoj novih funkcionalnosti na EOJN RH, koje će naručiteljima omogućiti jednostavnije planiranje objedinjenih nabava po pojedinim stavkama e-kataloga, praćenje ugovorenih i realiziranih količina te upravljanje kvotama po zdravstvenim ustanovama. EOJN RH će time omogućiti transparentno i pravovremeno praćenje realizacije okvirnih sporazuma i ugovora, uz napredne analitičke i signalizacijske mehanizme koji će korisnike automatski upozoravati na ključne pokazatelje izvršenja, poput približavanja ugovorenim količinskim ili financijskim limitima, prekoračenja planiranih kvota pojedinih ustanova ili isteka vremenskog trajanja ugovora. Na taj način sustav aktivno podupire donošenje upravljačkih odluka i smanjuje rizik od neusklađene ili neovlaštene potrošnje, a samo praćenje izvršenja ugovora, koje je odgovornost naručitelja sukladno odredbama ZJN-a 2016, postaje jednostavnije i učinkovitije.

Predviđa se da sustavu pristup imaju svi relevantni dionici objedinjene javne nabave, uključujući središnje koordinacijsko tijelo, zdravstvene ustanove kao krajnje korisnike te ugovorene gospodarske subjekte. S obzirom na dinamičnost sustava i promjenjiv krug dionika, nužno je osigurati jednostavno i brzo upravljanje korisnicima i njihovim ovlastima, uz jasno definirana pravila pristupa podacima. Svaki dionik imat će uvid isključivo u podatke koji se odnose na njega i ugovorne odnose u kojima sudjeluje, dok će Ministarstvo zdravstva, kao koordinacijsko tijelo, imati cjelovit pregled svih podataka u sustavu, u svrhu strateškog upravljanja i nadzora nad provedbom objedinjene nabave.

Kroz sustav će se osigurati kontinuiran i strukturiran uvid u realizaciju nabava po pojedinim artiklima, grupama predmeta nabave, ugovorima i okvirnim sporazumima. Ugrađeni kontrolni mehanizmi moći će automatski onemogućiti naručivanje po ugovorima i okvirnim sporazumima koji su u potpunosti realizirani ili vremenski istekli.

Sustav će ujedno služiti kao centralna komunikacijska platforma za sve dionike objedinjene nabave. Kroz sustav će se odvijati razmjena narudžbi, obavijesti o promjenama ugovorenih cijena, informacije o nedostatku pojedinih stavki, djelomični raskidi ugovora te ostale relevantne obavijesti. Posebno je predviđen mehanizam službenih okružnica i informativnih obavijesti koje ostaju vidljive svim korisnicima do potvrde zaprimanja, čime se osigurava dokaziva i transparentna komunikacija, uz mogućnost generiranja revizijskog traga svih aktivnosti u sustavu.

Dodatno, sustav će omogućiti elektroničko kreiranje, učitavanje i razmjenu ključnih dokumenata (sporazumi, okvirni sporazumi, ugovori), zajednički rad više korisnika na istim dokumentima (npr. prikupljanje potreba), vođenje pretinaca zaprimljenih i poslanih dokumenata te upravljanje reklamacijama s jasnim statusima rješavanja, uključujući evidenciju rokova i odgovornosti za postupanje.

U okviru ove aktivnosti planirana je i opsežna podrška korisnicima, uključujući edukaciju zdravstvenih ustanova i gospodarskih subjekata te izradu jasnih i trajno dostupnih korisničkih uputa. Provedbom navedenih aktivnosti uspostavlja se stabilan, transparentan i podatkovno utemeljen sustav objedinjene nabave u zdravstvu, koji omogućuje sustavno upravljanje

potrošnjom, racionalnije korištenje javnih sredstava te višu razinu operativne i upravljačke učinkovitosti svih uključenih dionika.

Nositelj provedbe: Ministarstvo zdravstva

Sunositelji provedbe: Ministarstvo gospodarstva (Uprava za politiku javne nabave) i Narodne novine d.d.

Razdoblje provedbe: 2026.-2027.

5. Zelena javna nabava

Zelena javna nabava (skraćeno: ZeJN) predstavlja instrument zaštite okoliša kojim se potiče nabava roba, usluga i radova s manjim negativnim utjecajem na okoliš tijekom njihova životnog ciklusa te doprinosi poboljšanju efikasnosti javne nabave, dok se u isto vrijeme koristi snaga tržišta za ostvarivanje pozitivnih učinaka na okoliš na lokalnoj, nacionalnoj i svjetskoj razini. .

Ovaj pristup odražava rastuću potrebu za održivim upravljanjem resursima i smanjenjem štetnih učinaka na okoliš, čineći ga ključnim dijelom politika usmjerenih prema održivom razvoju. Poseban naglasak stavlja se na integraciju kriterija održivosti u sve faze postupka javne nabave, uključujući planiranje, izradu tehničkih specifikacija, kriterije za odabir ponude te uvjete izvršenja ugovora, kako bi se osiguralo sustavno smanjenje negativnih utjecaja na okoliš i doprinos klimatskim ciljevima.

U postupcima zelene javne nabave uzimaju se u obzir elementi koji ne štete okolišu i okolišni kriteriji. To uključuje zahtjeve poput energetske učinkovitosti, smanjenja emisija stakleničkih plinova, korištenja recikliranih materijala, smanjenja otpada i dr. Fokus je na procjeni ukupnog učinka proizvoda ili usluge tijekom životnog ciklusa, što uključuje faze proizvodnje, transporta, korištenja i konačnog zbrinjavanja i oporabe otpada. Tijekom provedbe ovih postupaka, ključno je pratiti učinke te osigurati da rezultati uistinu pridonose zaštiti okoliša. U tu svrhu sve više se potiče primjena metodologije procjene životnog ciklusa (Life Cycle Assessment – LCA) te modeli izračuna emisija stakleničkih plinova povezani s predmetom nabave.

Prednosti zelene javne nabave su višestruke. Osim smanjenja štetnih utjecaja na okoliš, ona potiče inovacije i razvoj zelenih tehnologija, dugoročno smanjuje troškove kroz energetsku učinkovitost te jača svijest o važnosti održivog upravljanja resursima. Kao ključni dio strategije održivog razvoja, doprinosi globalnim naporima u borbi protiv klimatskih promjena i ostvarivanju klimatske neutralnosti, osobito u sektorima s visokim ugljičnim otiskom, poput graditeljstva, prometa i javnih usluga.

Zelena javna nabava postala je alat za postizanje održivih ciljeva sa stupanjem na snagu Zakona o javnoj nabavi (“Narodne novine”, br. 120/16), kojim je omogućeno uključivanje okolišnih kriterija u postupke javne nabave, dok je proces njezina razvoja dodatno osnažen sektorskim zakonodavstvom Europske unije. Iako je primjena zelene javne nabave primarno zamišljena kao dobrovoljan alat, kroz daljnji razvoj politika i strateških dokumenata snažno se preporučuje, a u određenim slučajevima postaje i obvezna za naručitelje putem sektorskih dosjea.

Republika Hrvatska dodatno je unaprijedila primjenu zelene javne nabave donošenjem Odluke Vlade Republike Hrvatske o zelenoj javnoj nabavi u postupcima središnje javne nabave (“Narodne novine”, br. 49/21) koja je prestala važiti stupanjem na snagu Odluke Vlade Republike Hrvatske o provedbi zelene javne nabave (“Narodne novine”, br. 137/24). Novom Odlukom potvrđuje se strateška opredijeljenost Republike Hrvatske u borbi protiv klimatskih promjena te opredijeljenost

za zelenu tranziciju, koristeći javnu nabavu kao instrument za ostvarivanje pozitivnih okolišnih učinaka. Odlukom je propisana obveza provedbe zelene javne nabave za tijela državne uprave za određene predmete nabave.

Ministarstvo gospodarstva, kroz Upravu za politiku javne nabave, provodi mjere unapređenja i razvoja sustava javne nabave uključujući i izradu godišnjih statističkih izvješća o javnoj nabavi u Republici Hrvatskoj, a koja obuhvaćaju i zelenu javnu nabavu. Ministarstvo zaštite okoliša i zelene tranzicije, Uprava za klimatsku tranziciju, provodi izobrazbu o primjeni Odluke Vlade Republike Hrvatske o provedbi zelene javne nabave („Narodne novine“, broj 137/24), prati njezinu provedbu i promiče zelenu javnu nabavu putem mrežne stranice https://zelenanabava.hr/, okruglih stolova, izlaganja i sastanaka s relevantnim tijelima te pruža stručne konzultacije putem telefona i elektroničke pošte.

Prema statističkim podacima za 2025. godinu broj zelenih ugovora bio je 5.247, ukupne vrijednosti 1.827.372.557,69 eura. Navedeni podaci potvrđuju rast primjene zelenih kriterija u sustavu javne nabave, ali istodobno ukazuju na potrebu daljnjeg jačanja kvalitete njihove primjene, sustavnog praćenja učinaka te povećanja udjela strateški relevantnih kategorija u ukupnoj vrijednosti zelene nabave. Stoga je zelena javna nabava prepoznata kao jedno od područja koje je potrebno dalje jačati u sustavu javne nabave.

CILJ: Uspostaviti učinkovitu zelenu javnu nabavu koja doprinosi ostvarenju strateških klimatskih i okolišnih ciljeva, osigurava racionalno upravljanje javnim sredstvima te podiže ukupnu kvalitetu sustava javne nabave.

Aktivnosti:

5.1. Koordinacija politika i mjera iz područja zelene javne nabave

Zelena javna nabava horizontalni je prioritet koji obuhvaća različite sektore, nadležnosti tijela državne uprave i drugih institucija te gospodarske i društvene djelatnosti. Zbog toga je nužno sustavno pratiti ostvarivanje zelenih ciljeva u javnoj nabavi te osigurati usklađenost relevantnih strategija i politika kako bi se postigla sinergija, učinkovit nadzor, izbjegla preklapanja nadležnosti i povećala ukupna učinkovitost provedbe.

Radi jačanja povezanosti zelenih ciljeva, strategija i operativnih aktivnosti potrebno je uspostaviti strukturirani model međuinstitucionalne suradnje, koji jasno definira nadležnosti institucija i osigurava transparentnost informacija dostupnih javnosti.

Učinkovita provedba zelene javne nabave zahtijeva kombinaciju znanja o propisima javne nabave, predmetu nabave i tržišnim okolnostima. S obzirom na njezin strateški značaj i širok raspon dionika, prepoznata je potreba za uspostavom dugoročnih i formaliziranih kanala međuinstitucionalne suradnje. Cilj takve suradnje jest unapređenje kvalitete javnih politika, osiguranje učinkovite i ujednačene provedbe zelenih ciljeva kroz sustav javne nabave te poticanje razmjene iskustava, primjera dobre prakse i rješavanja identificiranih izazova.

U tu svrhu predlaže se formalno povezivanje relevantnih dionika kroz redovite sastanke na godišnjoj ili polugodišnjoj razini, uz mogućnost održavanja dodatnih sastanaka prema potrebi. Na sastancima bi sudjelovali predstavnici Ministarstva gospodarstva kao nositelji aktivnosti te Ministarstva zaštite okoliša i zelene tranzicije kao sunositelji aktivnosti, a prema potrebi i predstavnici drugih nadležnih tijela, naručitelji i gospodarski subjekti, ovisno o temama i sektorskim pitanjima koja su predmet rasprave.

Provedbom ove aktivnosti osigurat će se institucionalna koordinacija, povećati će se usklađenost postupanja te unaprijedili kapaciteti svih dionika uključenih u provedbu zelene javne nabave. Time će se osigurati stabilan okvir za razmjenu znanja i razvoj učinkovitih, ekološki održivih javnih politika, uz jasnu podjelu odgovornosti i redovito praćenje napretka.

Ministarstvo gospodarstva, Uprava za politiku javne nabave, u suradnji s Ministarstvom zaštite okoliša i zelene tranzicije, uspostavit će i voditi bazu aktivnosti iz područja zelene javne nabave te osigurati redovitu razmjenu informacija o relevantnim promjenama i novim inicijativama.

Dodatno, radi olakšavanja pristupa informacijama, razradit će se jasne i precizne upute za korisnike o nadležnostima pojedinih tijela, koje će biti dostupne putem Portala javne nabave i Portala zelene javne nabave.

Nositelji provedbe: Ministarstvo gospodarstva i Ministarstvo zaštite okoliša i zelene tranzicije

Razdoblje provedbe: 2027. -2030.

5.2. Učinkovita implementacija zelenih ciljeva iz sektorskih dosjea

Uz direktive iz područja javne nabave, u ovom je trenutku na snagu stupilo više od 65 sektorskih dosjea, dok je njih dvadesetak u najavi ili u procesu donošenja. Riječ je o propisima izvan direktiva o javnoj nabavi koji utječu ili mogu utjecati na postupke javne nabave koje provode naručitelji. Kada govorimo o sektorskim dosjeima, u pravilu je riječ o uredbama i direktivama. Iza sektorskih dosjea stoji više glavnih uprava Europske komisije, među kojima su GROW, ENV, HOME, ENER, JUST, EMPL, MOVE, CONNECT, SANTE, TRADE, BUDG, CLIMA, FISMA i HERA. Sektorsko zakonodavstvo stoga utječe na širok spektar područja poput unutarnjeg tržišta, industrije, socijalne politike, trgovine, energije, sigurnosti, zaštite okoliša, zdravstva, migracija i financija. U pravilu, sektorski dosjei pridonose ciljevima vezanim uz zaštitu okoliša, socijalne aspekte, kibernetičku sigurnost i otpornost.

Zelena javna nabava postala je alat za postizanje održivih ciljeva nakon prenošenja Direktiva 2014/24/EU i 2014/25/EU u nacionalno zakonodavstvo, odnosno u Zakon o javnoj nabavi (“Narodne novine”, br. 120/16, 114/22). Navedene direktive omogućuju uključivanje zelenih kriterija u postupke javne nabave, čime je dodatno osnažena uloga javne nabave kao instrumenta provedbe politika Europske unije.

Iako je primjena zelene javne nabave prilikom donošenja direktiva bila zamišljena kao dobrovoljan alat, njezin se razvoj nastavio kroz sektorsko zakonodavstvo te različite inicijative i strategije. Danas se zelena javna nabava snažno preporučuje i promiče kao ključan mehanizam za ostvarivanje održivih ciljeva, a u određenim područjima postaje i obvezna za naručitelje. Dok direktive iz područja javne nabave primarno propisuju kako kupovati, sektorski dosjei sve češće određuju što kupovati. Primjeri sektorskog zakonodavstva koje utječe na postupke javne nabave i doprinosi provedbi zelenih politika uključuju:

- UREDBU (EU) 2024/1735 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA od 13. lipnja 2024. o jačanju europskog ekosustava za proizvodnju tehnologija s nultom neto stopom emisija
- UREDBU (EU) 2024/1781 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA od 13. lipnja 2024. o uspostavi okvira za utvrđivanje zahtjeva za ekološki dizajn održivih proizvoda
- DIREKTIVU 2009/33/EZ EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA od 23. travnja 2009. o promicanju čistih i energetski učinkovitih vozila u cestovnom prijevozu
- DIREKTIVU (EU) 2024/1275 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA od 24. travnja 2024. o energetskim svojstvima zgrada (preinaka)
- DIREKTIVU (EU) 2023/1791 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA od 13. rujna 2023. o energetskoj učinkovitosti (preinaka)
- DIREKTIVU (EU) 2018/2001 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA od 11. prosinca 2018. o promicanju uporabe energije iz obnovljivih izvora (preinaka)
- UREDBU (EU) 2023/1542 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA od 12. srpnja 2023. o baterijama i otpadnim baterijama
- UREDBU (EU) 2023/1115 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA od 31. svibnja 2023. o stavljanju na raspolaganje na tržištu Unije i izvozu iz Unije određene robe i proizvoda povezanih s deforestacijom i degradacijom šuma

- UREDBU (EU) 2019/1242 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA od 20. lipnja 2019. o utvrđivanju emisijskih normi CO_2 za nova teška vozila

Sektorski dosjei na različite načine utječu na postupke javne nabave te mogu propisivati obveze i uvjete kroz osnove za isključenje, zabrane, kriterije za odabir gospodarskih subjekata, tehničke specifikacije, kriterije za odabir ponude, odredbe o izvršenju ugovora, zajedničku nabavu i druge mehanizme. Njihov utjecaj nije samo normativan, već i operativan jer izravno oblikuje sadržaj dokumentacije o nabavi i način provedbe postupaka.

Naručitelji su obvezni sustavno pratiti razvoj i primjenu sektorskih dosjea te osigurati njihovu pravodobnu i pravilnu implementaciju u postupcima javne nabave. Time se ne osigurava samo formalna usklađenost s propisima o javnoj nabavi, već i cjelovita usklađenost s relevantnim sektorskim zakonodavstvom te doprinos ostvarivanju širih javnopolitičkih ciljeva Europske unije.

Stoga je nužno kontinuirano jačati institucionalne i administrativne kapacitete sustava javne nabave, osobito u području implementacije obveza iz sektorskih dosjea kroz provedbu postupaka javne nabave. Ministarstvo gospodarstva u okviru ove aktivnosti, u suradnji s Ministarstvom zaštite okoliša i zelene tranzicije, provodit će aktivnosti s ciljem jačanja kapaciteta i osviještenosti naručitelja, uključujući provedbu ciljanih edukacija, izradu uputa te pružanje stručne pomoći. Takav pristup pridonosi povećanju učinkovitosti sustava, boljoj pripremljenosti za nove regulatorne zahtjeve te smanjenju rizika od pogrešaka, nepravilnosti i pravne nesigurnosti prilikom provedbe postupaka javne nabave.

Nositelji provedbe: Ministarstvo gospodarstva i Ministarstvo zaštite okoliša i zelene tranzicije

Razdoblje provedbe: 2026. - 2030.

5.3. Praćenje rezultata provedbe zelene javne nabave

Uz donošenje novih zelenih ciljeva te aktivno sudjelovanje u oblikovanju nadolazećih mjera i politika u području javne nabave, ključno je sustavno pratiti stvarne učinke provedbe zelene javne nabave. Praćenje se ne bi smjelo ograničiti isključivo na broj i ukupnu vrijednost provedenih postupaka, već treba obuhvatiti i širi skup pokazatelja poput broja zaprimljenih ponuda, učinak na tržišno natjecanje, ostvarene rezultate te doprinos postizanju najbolje vrijednosti za novac kroz kvalitetu koja je razvidna u praksi tijekom životnog vijeka proizvoda. Praćenje treba uključivati i pokazatelje povezane s okolišnim učinkom, uključujući procjenu smanjenja emisija stakleničkih plinova, uštede energije, smanjenje potrošnje resursa te količine izbjegnutog otpada.

U tom je kontekstu potrebno pratiti učinak provedbe Odluke o provedbi zelene javne nabave (“Narodne novine”, br. 137/24), koja predstavlja značajan iskorak u ozelenjivanju sustava javne nabave u Republici Hrvatskoj. Rezultate je potrebno analizirati na temelju podataka iz EOJN RH koji uključuju postupke javne nabave označene kao zelene te za zelene sektorske dosjee.

Cilj je oblikovati učinkovite politike zelene javne nabave utemeljene na podacima i iskustvima iz prakse (lessons learned), kako bi se osiguralo njihovo kontinuirano unaprjeđenje i prilagodba tržišnim i pravnim okvirima. Analiza rezultata omogućit će pravodobno prepoznavanje prepreka u provedbi, unaprjeđenje zakonodavnog okvira te prilagodbu kriterija i alata potrebama naručitelja i tržišta.

Praćenje provedbe i ostvarenja ciljeva provodit će Ministarstvo gospodarstva u okviru sustava praćenja strateške nabave i strateških ciljeva Republike Hrvatske, kao i Ministarstvo zaštite okoliša i zelene tranzicije, koje je odgovorno za praćenje provedbe Odluke Vlade Republike Hrvatske o provedbi zelene javne nabave ("Narodne novine", br. 137/24).

Nositelji provedbe: Ministarstvo gospodarstva (Uprava za politiku javne nabave) i Ministarstvo zaštite okoliša i zelene tranzicije

Razdoblje provedbe: 2026. - 2030.

5.4. Analiza učinka s aspekta ugljičnog otiska

U okviru daljnjeg razvoja zelene javne nabave potrebno je osigurati sustavno praćenje i procjenu utjecaja provedenih postupaka javne nabave na smanjenje emisija stakleničkih plinova. U tu svrhu koristit će se metodologija za praćenje provedbe zelene javne nabave te proširenje postojećeg sustava praćenja ušteda emisija stakleničkih plinova. Metodologija će obuhvatiti prikupljanje i analizu relevantnih podataka, definiranje pokazatelja za procjenu učinaka te izradu analitičkih izvješća o doprinosu zelene javne nabave smanjenju emisija stakleničkih plinova. Analiza učinka s aspekta ugljičnog otiska predstavlja važan alat za procjenu stvarnog doprinosa zelene javne nabave klimatskim ciljevima Republike Hrvatske i Europske unije.

Pokazatelji su analiza provedbe Odluke o provedbi zelene javne nabave i analiza ušteda emisija stakleničkih plinova koja će se provoditi temeljem statističkih podataka za prethodnu godinu. Rezultati ovih analiza koristit će se za daljnje unaprjeđenje politika zelene javne nabave, razvoj novih kriterija održivosti u postupcima javne nabave te informiranje donositelja odluka o doprinosu sustava javne nabave smanjenju emisija stakleničkih plinova i provedbi zelene tranzicije. Analiza učinaka s aspekta ugljičnog otiska prema utvrđenoj metodologiji provoditi će se kontinuirano na godišnjoj razini.

Nositelji provedbe: Ministarstvo zaštite okoliša i zelene tranzicije

Sunositelji provedbe: Ministarstvo gospodarstva (Uprava za politiku javne nabave)

Razdoblje provedbe: 2027. -2030.

6. Društveno odgovorna javna nabava

Sukladno Zakonu o javnoj nabavi („Narodne novine“, br. 120/16, 114/22 i 48/26), naručitelji u Republici Hrvatskoj imaju mogućnost uključivanja društveno odgovornih značajki u postupke javne nabave, uključujući socijalne i radne aspekte, uvjete pristupačnosti, etičke zahtjeve te posebne uvjete izvršenja ugovora. Društveno odgovorna javna nabava usmjerena je na sagledavanje i upravljanje društvenim učincima koje roba, usluge i radovi nabavljeni od strane javnog sektora imaju na društvo, pri čemu se javna nabava ne promatra isključivo kao instrument postizanja najniže cijene ili najbolje vrijednosti za novac, već i kao alat za ostvarivanje socijalnih koristi te ublažavanje mogućih nepovoljnih društvenih učinaka tijekom izvršenja ugovora.

Ovakav pristup omogućuje korištenje javne nabave kao strateškog instrumenta za promicanje socijalne uključenosti, zapošljavanje ranjivih skupina, unaprjeđenje radnih uvjeta, pristupačnost te društveno odgovorno poslovanje gospodarskih subjekata, uključujući odgovorno upravljanje opskrbnim lancima. Društveno odgovorna javna nabava postaje sve značajniji alat, što potvrđuje i sektorsko zakonodavstvo, poput:

- Direktive (EU) 2019/882 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. travnja 2019. o zahtjevima za pristupačnost proizvoda i usluga,
- Direktive (EU) 2023/970 Europskog parlamenta i Vijeća od 10. svibnja 2023. o jačanju primjene načela jednakih plaća muškaraca i žena za jednak rad ili rad jednake vrijednosti putem transparentnosti plaća i mehanizama izvršenja,
- Direktive (EU) 2022/2381 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. studenoga 2022. o poboljšanju rodne ravnoteže među direktorima uvrštenih trgovačkih društava i o povezanim mjerama, te
- Direktive (EU) 2022/2041 Europskog parlamenta i Vijeća od 19. listopada 2022. o primjerenim minimalnim plaćama u Europskoj uniji.

Strateški značaj javne nabave u Republici Hrvatskoj potvrđuje i njezin financijski obuhvat. Prema podacima iz posljednjih pet statističkih izvješća o javnoj nabavi u Republici Hrvatskoj, ukupna vrijednost javne nabave iznosi oko 15% bruto domaćeg proizvoda Republike Hrvatske. Navedeni podatak potvrđuje značajan potencijal javne nabave kao strateškog instrumenta za ostvarivanje ciljeva različitih javnih politika, uključujući ostvarivanje socijalnih i društvenih učinaka.

Iako zakonodavni okvir omogućuje provedbu društveno odgovornih postupaka javne nabave, njihova primjena u praksi ostaje ograničena i neujednačena. Podaci iz predmetnog statističkog izvješća pokazuju da je tijekom 2025. godine pokrenuto 660 postupaka u kojima je predmet nabave obuhvaćao društveno odgovorne aspekte, što čini 3,75% svih postupaka, a što pokazuje da postoji potencijal i prilika za širom integracijom društveno odgovornih ciljeva u praksi naručitelja.

Ograničena primjena društveno odgovorne javne nabave povezana je s nedostatkom praktičnih smjernica i alata, nedovoljnom razinom znanja i iskustva naručitelja, kao i nedovoljnim isticanjem i prepoznavanjem primjera dobre prakse. Dodatni izazov predstavlja i rastuća složenost europskog

zakonodavnog okvira kroz sektorske dosjee osobito u okviru strateške javne nabave, koji obuhvaća niz međusobno povezanih propisa usmjerenih na ostvarivanje okolišnih, socijalnih i gospodarskih ciljeva, što od naručitelja zahtijeva višu razinu stručnosti te kvalitetnije planiranje i pripremu postupaka.

U kontekstu Nacionalnog programa za promicanje kolektivnog pregovaranja 2026.-2030., koji je u nadležnosti Ureda Vlade za socijalno partnerstvo te u postupku donošenja, a u kojem je kao jedna od važnih aktivnosti predviđeno donošenje Odluke Vlade Republike Hrvatske o društveno odgovornoj javnoj nabavi, dodatno se naglašava potreba razvoja i podrške sustavu koji potiče primjenu društveno odgovorne javne nabave u Republici Hrvatskoj. Predmetni ured usko surađuje s reprezentativnim sindikatima i udrugama poslodavaca, što može doprinijeti kvaliteti savjetodavnog procesa te provedbi aktivnosti u području poticanja primjene društvene odgovornosti u postupcima javne nabave. Stoga će u provedbi aktivnosti iz ovog poglavlja, prema potrebi, sudjelovati i relevantni dionici, uključujući socijalne partnere i Ured za socijalno partnerstvo, radi razmjene iskustava i primjera dobre prakse, promicanja društveno odgovorne javne nabave te razmjene relevantnih podataka i pokazatelja o njezinoj primjeni.

Ministarstvo gospodarstva, kao središnje tijelo nadležno za politiku javne nabave i razvoj sustava javne nabave, te Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike, kao tijelo nadležno za socijalne i radne politike, imaju ključnu ulogu u jačanju društveno odgovorne javne nabave kroz koordinirano djelovanje, jačanje kapaciteta naručitelja i povezivanje pravila javne nabave s ciljevima koji proizlaze iz socijalnih i društvenih politika.

Cilj: Jačati sustav javne nabave poticanjem i primjenom društveno odgovornih značajki u postupcima nabave.

Aktivnosti:

6.1. Jačanje kapaciteta dionika u sustavu javne nabave kroz izradu nacionalnog priručnika i provedba edukacija

6.1.1. Izrada priručnika

Ne postoji nacionalni priručnik u području društveno odgovorne javne nabave, već su naručiteljima primarno dostupni zakonski okviri, nacionalne i europske strategije te europski materijali, uključujući priručnik Europske komisije „Kupujmo na društveno osviješten način". Iako europski priručnici i materijali predstavljaju važan referentni okvir, razvoj novog sektorskog zakonodavstva, jačanje strateških ciljeva javne nabave na razini Europske unije te specifičnosti nacionalnog sustava javne nabave upućuju na potrebu izrade nacionalnog priručnika koji će omogućiti ujednačenu i praktičnu primjenu društveno odgovorne javne nabave u Republici Hrvatskoj.

Naručitelji u pravilu raspolažu ograničenim znanjima o načinu zakonite i proporcionalne primjene društveno odgovornih uvjeta u dokumentaciji o nabavi. Dodatni izazov predstavlja nedostatak praktičnih primjera, kao i neujednačena osviještenost gospodarskih subjekata o mogućnostima društveno odgovorne javne nabave te njezinim potencijalnim učincima, što dodatno potvrđuje potrebu za izradom nacionalnog priručnika.

Nacionalni priručnik izradit će se kao dokument prilagođen hrvatskom zakonodavnom i pravnom okviru javne nabave EU, uz oslanjanje na postojeće smjernice Europske komisije i primjere dobre prakse država članica, kao i postojeće nacionalne primjere. Priručnik će biti usmjeren na praktičnu primjenu društveno odgovornih značajki kroz sve faze ciklusa javne nabave, uključujući planiranje nabave, istraživanje tržišta, izradu dokumentacije o nabavi, provedbu postupka te praćenje izvršenja ugovora.

Priručnik će biti prilagođen potrebama naručitelja s ciljem olakšavanja provedbe društveno odgovorne javne nabave u praksi. Njegov sadržaj temeljit će se na važećem nacionalnom i europskom pravnom okviru, uz fleksibilan pristup koji omogućuje prilagodbu budućim izmjenama zakonodavstva i razvoju politika Europske unije u području strateške javne nabave. Priručnik će biti operativni alat za planiranje, pripremu i provedbu postupaka javne nabave, čime će doprinijeti većoj pravnoj sigurnosti naručitelja, ujednačavanju prakse te potaknuti integraciju društveno odgovornih elemenata u prakse javnih naručitelja prilikom provedbe postupaka javne nabave.

Nositelj provedbe: Ministarstvo gospodarstva (Uprava za politiku javne nabave)

Sunositelj aktivnosti: Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike,

Ured za socijalno partnerstvo

Rok izvršenja: 2027.

6.1.2. Provedba edukacija

Edukacije će se provoditi kroz praktične radionice koje će se temeljiti prvenstveno na sadržaju nacionalnog priručnika kao osnovnog operativnog alata, čime će se osigurati prijenos primjenjivog znanja i postupno ujednačavanje prakse na razini sustava javne nabave. U edukacije će također biti uključeni i primjeri dobre prakse te simulacija primjene društveno odgovornih zahtjeva. Aktivnost će biti primarno usmjerena na naručitelje, kao ključnim nositeljima koji će društveno odgovorne ciljeve ostvarivati kroz postupke javne nabave.

Program edukacija obuhvatit će različite razine stručnosti te će biti prilagođen specifičnim potrebama naručitelja. U sklopu edukacija naručiteljima će se ukazati kako postupke javne nabave povezati s poticanjem društveno odgovornog poslovanja (RBC), uključujući odgovorno upravljanje opskrbnim lancima, poštivanje radnih i socijalnih prava te odgovorno i društveno osviješteno ponašanje gospodarskih subjekata.

Prvo će se provoditi ciljane edukacije za naručitelje koji će imati obvezu provedbe društveno odgovornih postupaka javne nabave poput Ministarstva rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike, Središnjeg državnog ureda za središnju javnu nabavu, te naručitelje koji sudjeluju u oblikovanju i provedbi relevantnih politika. Edukacije će se postupno proširiti i na ostale naručitelje.

Provodit će se i pravovremene informativne te edukativne aktivnosti za gospodarske subjekte, usmjerene na razumijevanje zahtjeva društveno odgovorne javne nabave, relevantnih informacija za sudjelovanje u postupcima te pravilnu pripremu i podnošenje ponuda. Time će se doprinijeti većoj transparentnosti, boljoj pripremljenosti tržišta, te istovremeno smanjenju pravne nesigurnosti.

Nositelji: Ministarstvo gospodarstva (Uprava za politiku javne nabave)

Sunositelj aktivnosti: Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike

Aktivnosti će se provoditi u razdoblju: 2027. - 2028.

6.2. Poticanje primjene društveno odgovorne javne nabave

Sustav javne nabave u Republici Hrvatskoj raspolaže odgovarajućim zakonodavnim, institucionalnim i operativnim pretpostavkama za provedbu postupaka koji predstavljaju primjer društveno odgovorne javne nabave te doprinose ostvarivanju mjerljivih socijalnih i širih društvenih učinaka. U kontekstu jačanja strateške uloge javne nabave na razini Europska unije i u okviru nacionalnih javnih politika, društveno odgovorna javna nabava prepoznaje se kao područje s izraženim razvojnim potencijalom, osobito u dijelu ostvarivanja socijalnih ciljeva, unaprjeđenja kvalitete rada, osiguravanja pristupačnosti te promicanja uključivog i pravednog društva.

Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike, kao središnje tijelo državne uprave nadležno za područja rada i zapošljavanja, mirovinski sustav, socijalnu skrb i obiteljsku politiku, tržište rada i radne odnose te zaštitu na radu, kao i za skrb o socijalno ugroženim osobama i obiteljima, sustavno promiče i štiti prava osoba s invaliditetom, starijih osoba, djece, žrtava nasilja te drugih ranjivih skupina. U suradnji s naručiteljima čiji je osnivač, Ministarstvo će u vlastitim postupcima javne nabave, kada je to primjenjivo, djelovati kao predvodnik i primjer dobre prakse integriranjem socijalnih kriterija i ciljeva u odgovarajuće faze postupka nabave. Takvi će postupci biti usmjereni na ostvarivanje jednog ili više ciljeva društveno odgovorne javne nabave, u skladu s

ciljevima prepoznatima u standardiziranim obrascima Europske unije za javnu nabavu, među kojima su:

- mogućnosti zapošljavanja dugotrajno nezaposlenih osoba, osoba u nepovoljnom položaju i/ili osoba s invaliditetom
- pristupačnosti za sve
- pravedne radne uvjete
- dužnu pažnju u pogledu ljudskih prava u globalnim lancima opskrbe
- rodnu ravnopravnost
- etničku ravnopravnost
- ostale socijalne ciljeve

Članak 2. Uredbe o unutarnjem ustrojstvu Središnjeg državnog ureda za središnju javnu nabavu (NN 97/2020) propisuje da „Središnji državni ured uspostavlja učinkovit sustav središnje javne nabave uz odgovornost prema poreznim obveznicima, državnom proračunu, obveznicima/korisnicima središnje nabave, te svim gospodarskim subjektima uključenim u javnonabavno okruženje u cilju ostvarivanja ušteda u javnoj potrošnji, vodeći računa o optimalnom odnosu između kvalitete i cijene nabavljenih roba, radova i usluga, uvažavanju ekoloških i socijalno prihvatljivih načela, održive i inovativne nabave, te poticanju malog i srednjeg poduzetništva.“ S obzirom na ciljeve središnje javne nabave, koji uključuju i uvažavanje socijalno prihvatljivih načela te načela održive javne nabave, kao i činjenicu da su među ciljevima provođenja postupaka nabave putem središnjeg tijela standardizacija, profesionalizacija, stvaranje centra izvrsnosti te modernizacija, odnosno uspostava suvremene nabavne funkcije, Središnji državni ured za središnju javnu nabavu prepoznat je kao jedan od nositelja mjere u dijelu praktične provedbe društveno odgovornih postupaka javne nabave, u kategorijama u kojima je to primjenjivo.

Na taj će se način osigurati stvaranje pozitivnih primjera iz prakse i modela postupanja koje će moći slijediti i drugi naručitelji. Dodatno, kroz povećanje vrijednosti i broja postupaka javne nabave koji uključuju socijalnu dimenziju, ostvarit će se konkretniji i vidljiviji društveni učinci u korištenju javnih sredstava.

Sljedeće razdoblje stoga će biti usmjereno na poticanje primjene, jačanje kapaciteta naručitelja te značajnije i sustavnije uključivanje društveno odgovorne dimenzije u praksu javne nabave. Praćenje učinaka društveno odgovorne javne nabave temeljit će se na podacima iz EOJN RH i bit će razvidna putem godišnjih statističkih izvješća o javnoj nabavi u RH.

Nositelj provedbe: Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike

Sunositelj aktivnosti: Središnji državni ured za središnju javnu nabavu

Razdoblje provedbe: 2027. - 2030.

6.3. Uspostava web stranice i jačanje vidljivosti

Portal javne nabave predstavlja središnje nacionalno mjesto za objavu informacija, dokumenata i smjernica relevantnih za sustav javne nabave u Republici Hrvatskoj. Iako su na portalu već dostupne osnovne informacije i poveznice na europske materijale o društveno odgovornoj javnoj nabavi, sadržaj je trenutačno disperziran i ne pruža jedinstvenu, strukturiranu i operativnu podršku naručiteljima i gospodarskim subjektima u praktičnoj primjeni društveno odgovornih zahtjeva.

Istodobno, vidljivost pozitivnih učinaka društveno odgovorne javne nabave u praksi još je uvijek ograničena. Europska praksa pokazuje da sustavna primjena strateške, pa time i društveno odgovorne javne nabave zahtijeva postojanje jasno strukturiranog i lako dostupnog izvora informacija koji objedinjuje operativne materijale, primjere dobre prakse i edukativne sadržaje.

Slijedom navedenog, prepoznata je potreba za uspostavom samostalne i tematski strukturirane web stranice na temu društveno odgovorne javne nabave, koja će biti namijenjena naručiteljima, gospodarskim subjektima, ali i stručnoj javnosti te zainteresiranim dionicima. Web stranica će objediniti ključne dokumente, nacionalni priručnik, primjere dobre prakse, edukativne i informativne sadržaje te druge operativne materijale za praktičnu i zakonitu primjenu društveno odgovornih kriterija u postupcima javne nabave.

Sadržaj web stranice bit će usmjeren na pružanje jasnih i primjenjivih informacija o mogućnostima provedbe društveno odgovornih postupaka javne nabave u skladu s načelima i važećim zakonodavnim okvirom. Na taj način osigurati će se naručiteljima ažuriran i sveobuhvatan izvor informacija na jednom mjestu. Web stranica će ujedno služiti i kao alat za jačanje vidljivosti primjera iz prakse provedbe društveno odgovorne javne nabave kao i sustavnu objavu informativnih, edukativnih i analitičkih sadržaja.

Nositelji provedbe: Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike

Razdoblje provedbe aktivnosti: 2028.

6.4. Prepoznavanje i poticanje odgovornog poslovnog ponašanja (RBC-a) kroz javnu nabavu

Europski i međunarodni strateški dokumenti, uključujući dokumente OECD-a, sve snažnije prepoznaju javnu nabavu kao strateški instrument javnih politika. Uz osiguravanje učinkovite, transparentne i odgovorne potrošnje javnih sredstava, javna nabava ima potencijal poticati odgovorno poslovno ponašanje gospodarskih subjekata te pridonositi ostvarivanju širih društvenih, okolišnih i razvojnih ciljeva.

Smjernice OECD-a za multinacionalna poduzeća o odgovornom poslovnom ponašanju, uz društveni aspekt, obuhvaćaju i područja okoliša te znanosti, tehnologije i inovacija. Njihova primjena u praksi često prelazi okvire isključivo društveno odgovorne javne nabave te se može povezati i s drugim oblicima strateške javne nabave, osobito zelenom javnom nabavom, ali i nabavom inovativnih rješenja.

Odgovorno poslovno ponašanje podrazumijeva da poduzeće neovisno o svojem pravnom statusu, veličini, vlasničkoj strukturi ili sektoru djelovanja sustavno prepoznaje, sprječava i ublažava stvarne i potencijalne negativne učinke svojega poslovanja, a kada do njih dođe, poduzima mjere za

njihovo otklanjanje i saniranje. Istodobno, poduzeće aktivno doprinosi održivom razvoju, poštivanju ljudskih prava, zaštiti okoliša i jačanju integriteta poslovanja u državama i zajednicama u kojima posluje. U Republici Hrvatskoj Vlada Republike Hrvatske Odlukom o osnivanju Nacionalne kontaktne točke za odgovorno poslovno ponašanje sukladno Smjernicama za multinacionalna poduzeća o odgovornom poslovnom ponašanju Organizacije za gospodarsku suradnju i razvoj (OECD), KLASA: 022-03/24-04/168, URBROJ: 50301-21/32-24-2, od 10. travnja 2024. godine, osnovala je Nacionalnu kontaktnu točku za odgovorno poslovno ponašanje (dalje u tekstu: Nacionalna kontaktna točka). Nacionalna kontaktna točka zadužena je za promicanje svijesti o Smjernicama i za njihovu primjenu, za doprinos rješavanju pitanja koja se odnose na primjenu Smjernica u konkretnim slučajevima te u koordinaciji s nadležnim tijelima i po potrebi, za pružanje podrške razvijanju, provedbi i poticanju usklađenosti nacionalnih politika i mjera s ciljem promicanja odgovornog poslovnog ponašanja. Sjedište Nacionalne kontaktne točke je u Ministarstvu vanjskih i europskih poslova, a sastoji se od Tajništva i Vanjskog tijela. Tajništvo Nacionalne kontaktne točke zaduženo je, između ostalog, za koordinaciju aktivnosti Nacionalne kontaktne točke, pružanje administrativne podrške radu Vanjskog tijela, izradu godišnjih izvješća o poduzetim aktivnostima Vladi Republike Hrvatske i nadležnim tijelima OECD-a, promicanje i jačanje svijesti o Smjernicama, dok je Vanjsko tijelo zaduženo, između ostalog, za aktivnosti promicanja Smjernica i njihove primjene.

U tom je kontekstu jedan od strateških ciljeva postupno, razmjerno i pravno utemeljeno povezivanje sustava javne nabave s načelima odgovornog poslovnog ponašanja (RBC). To uključuje njegovo sustavno prepoznavanje, normativno i operativno uvažavanje te poticanje primjene u praksi, uz dosljedno poštivanje temeljnih načela javne nabave jednakog tretmana, zabrane diskriminacije, transparentnosti i razmjernosti kao i važećeg pravnog okvira. Radi ostvarenja navedenog cilja, relevantni sadržaji o odgovornom poslovnom ponašanju integrirat će se u priručnik, programe edukacije i stručnog usavršavanja te sadržaje web stranice koja će se izraditi na temu društveno odgovorne javne nabave. Time će se dodatno ojačati kapaciteti naručitelja i gospodarskih subjekata za primjenu načela odgovornog poslovanja u svim fazama postupaka javne nabave te osigurati njihova dosljedna i učinkovita provedba u praksi.

Nositelji provedbe: Ministarstvo gospodarstva (Uprava za politiku javne nabave) i Nacionalna kontaktna točka za odgovorno poslovno ponašanje

Razdoblje provedbe: 2028.

7. Jačanje funkcije javne nabave

Na razini Europske unije naglašava se uloga javne nabave kao strateškog instrumenta za ostvarivanje javnih politika, učinkovito upravljanje javnim sredstvima te postizanje društvenih i razvojnih ciljeva. U Republici Hrvatskoj već je uspostavljen stabilan zakonodavni i institucionalni okvir, kao i sustav certificirane izobrazbe u području javne nabave, koji predstavlja kvalitetnu osnovu za daljnju profesionalizaciju i jačanje funkcije javne nabave.

Istodobno, daljnji razvoj sustava zahtijeva snažnije uključivanje donositelja odluka, kako na razini središnje državne uprave, tako i na razini jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, koje imaju ključnu ulogu u planiranju proračuna, definiranju razvojnih prioriteta i usmjeravanju provedbe javnih politika kroz javnu nabavu. Jačanjem njihovih kompetencija i razumijevanja strateške uloge javne nabave dodatno se osigurava učinkovitija i ciljno usmjerena javna potrošnja.

Uz razvoj kompetencija, dodatno jačanje funkcije javne nabave postiže se i kroz sustavno isticanje pozitivnih rezultata i primjera dobre prakse, čime se povećava vidljivost uspješnih postupaka, jača povjerenje javnosti i afirmira javna nabava kao važan instrument razvoja gospodarstva i društva. Također, nužno je sustavno raditi na jačanju povjerenja javnosti u sustav javne nabave te na promicanju svijesti o važnosti i učinkovitosti predmetnog alata.

CILJ: Osnaživati funkciju javne nabave kao strateškog instrumenta kroz razvoj kapaciteta donositelja odluka, sustavno prepoznavanje i promicanje primjera dobre prakse te jačanje povjerenja javnosti.

Aktivnosti:

7.1. Edukacije za donositelje odluka među predstavnicima naručitelja

Radi dodatnog jačanja strateške uloge javne nabave provodit će se ciljane edukacije namijenjene donositeljima odluka, osobito čelnicima i rukovodećim osobama u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave, kao i drugim upravljačkim strukturama u javnom sektoru koje sudjeluju u planiranju javne potrošnje i usmjeravanju institucionalnih politika.

Edukacije će biti usmjerene na razumijevanje javne nabave kao alata za provedbu razvojnih, gospodarskih i društvenih politika, strateško planiranje nabave, upravljanje ugovorima te donošenje informiranih i odgovorno utemeljenih odluka u postupcima javne nabave. Poseban naglasak stavit će se na ulogu rukovodećih osoba u osiguravanju učinkovite, transparentne i strateški usmjerene javne potrošnje. Za predmetne edukacije izraditi će se prilagođeni program za ciljanu skupinu te će provoditi aktivnosti i u suradnji s udrugama gradova, općina i županija kako bi se ostvario definirani cilj.

Nositelji provedbe: Ministarstvo gospodarstva (Uprava za politiku javne nabave) i predstavnici Udruge gradova, Udruge županija, Udruge jedinica lokalne samouprave

Razdoblje provedbe: 2027. - 2028.

7.2. Nagrađivanje i promocija primjera dobre prakse

Radi jačanja vidljivosti pozitivnih učinaka javne nabave i poticanja daljnje profesionalizacije sustava uspostavit će se strukturirani model nagrađivanja i javnog isticanja primjera dobre prakse u javnoj nabavi na nacionalnoj razini. Nagrađivanjem uspješnih postupaka dodatno se potiče prijenos znanja, ujednačavanje prakse naručitelja te afirmacija javne nabave kao strateškog instrumenta za učinkovitu i odgovornu uporabu javnih sredstava.

Pri uspostavi nacionalnog modela nagrađivanja u javnoj nabavi uzet će se u obzir relevantne europske i međunarodne prakse, uključujući primjere iz država članica EU. Model će obuhvatiti različite kategorije, poput društveno odgovorne, zelene i inovativne nabave, te predvidjeti sustavnu promociju nagrađenih primjera kroz stručne događaje, mrežnu stranicu javne nabave, publikacije, medije i javne komunikacijske aktivnosti. Naručitelji će moći prijaviti svoje primjere dobre prakse putem javnog poziva, nakon čega će stručna evaluacija, provedena prema unaprijed definiranim kriterijima, rezultirati objavom nagrađenih primjera. Suradnja s medijima i stručnom javnošću dodatno će povećati vidljivost pozitivnih učinaka javne nabave, dok će nagrađeni primjeri biti uključeni u edukacije, priručnik i stručne radionice, čime se potiče njihova primjena i promicanje dobre prakse te jača povjerenje javnosti u sustav javne nabave.

Nositelj provedbe: Ministarstvo gospodarstva (Uprava za politiku javne nabave)

Razdoblje provedbe: 2029.

7.3. Jednostavnija dostupnost informacija u sustavu javne nabave

S ciljem smanjenja fragmentiranosti informacija i unapređenja učinkovitosti sustava javne nabave prepoznaje se potreba za osiguravanjem jednostavnije i preglednije dostupnosti podataka, neovisno o podjeli nadležnosti među tijelima. Trenutno postoji veći broj zasebnih mrežnih stranica koje obrađuju različite aspekte javne nabave, a čiji se broj, sukladno planiranim aktivnostima, dodatno povećava, što može dodatno otežati snalaženje korisnicima, osobito naručiteljima i gospodarskim subjektima.

U tom kontekstu potrebno je osigurati bolju međusobnu povezanost postojećih izvora informacija ili omogućiti objedinjeni pristup relevantnim sadržajima na jednom mjestu. To uključuje informacije relevantne za sustav javne nabave, uključujući teme vezane uz elektroničku, zelenu, inovativnu i društveno odgovornu javnu nabavu, uz jasno strukturirane, pregledne i međusobno povezane sadržaje koji korisnicima omogućuju brže i jednostavnije pronalaženje potrebnih informacija.

Razmotrit će se načini kako predmetne informacije učiniti što pristupačnijima korisnicima, primjerice kroz njihovo povezivanje unutar EOJN RH, uvođenjem naprednih funkcionalnosti pretraživanja (poput semantičke tražilice) ili dodatnim unapređenjem međusobne povezanosti postojećih mrežnih stranica. Poseban naglasak stavit će se na jednostavniji i intuitivniji prikaz informacija, uključujući jasne upute o tome gdje korisnici mogu pronaći potrebne podatke te kome se mogu obratiti za pojedina tematska područja unutar sustava.

Cilj predmetne aktivnosti je povećati preglednost i dostupnost informacija te doprinijeti jačanju vidljivosti politika javne nabave, kao i unaprijediti korisničko iskustvo, osobito za manje iskusne sudionike sustava, te olakšati snalaženje u sustavu javne nabave.

Nositelj provedbe: Ministarstvo gospodarstva (Uprava za politiku javne nabave)

Razdoblje provedbe: 2029.

7.4. Doprinos strateškoj javnoj nabavi kroz EU fondove te prevenciji pogrešaka i jednostavnijoj dostupnosti informacija dionicima

EU fondovi imaju važnu ulogu u sustavu javne nabave. U 2024. godini objavljeno je 4.649 ugovora financiranih iz EU fondova u vrijednosti od 4.603.734.644,00 EUR bez PDV-a, dok je u 2025. godini objavljeno 3.748 ugovora u vrijednosti od 2.461.566.439,01 EUR bez PDV-a. U 2024. godini udio ugovora financiranih iz EU fondova iznosi 13,43% od ukupnog broja ugovora (34.606), dok udio njihove vrijednosti iznosi 37,11% od ukupne vrijednosti (12.406.576.037,00 EUR). U 2025. godini udio broja ugovora iz EU fondova iznosi 5,77% od ukupnog broja ugovora (64.966), dok udio vrijednosti iznosi 12,37% od ukupne vrijednosti (19.900.416.770,00 EUR).

Imajući u vidu značaj predmetnih fondova za naručitelje, potrebno je kontinuirano razvijati i provoditi aktivnosti koje doprinose njihovoj ulozi u strateškom razvoju javne nabave, kao i jačanju sustava prevencije potencijalnih pogrešaka na razini cjelokupnog sustava u provedbi postupaka javne nabave koji se financiraju sredstvima Europske unije.

U okviru sustava već postoji mrežna stranica „EU fondovi Hrvatska“, kao i upute upravljačkih tijela za upravljanje nepravilnostima, aktivnosti podrške korisnicima, smjernice za izbjegavanje

najčešćih pogrešaka u javnoj nabavi koje izrađuju posrednička tijela te druge upute, smjernice i priručnici koji se izrađuju u okviru pojedinih programa.

Međutim, unatoč postojanju koordinacijskih aktivnosti te jasno definiranim nadležnostima, na razini korisnika i dalje je prepoznata potreba za jednostavnijim, preglednijim i bržim pristupom informacijama koje doprinose sprječavanju i prevenciji potencijalnih pogrešaka prilikom provedbe postupaka javne nabave. Stoga je potrebno omogućiti jednostavan, pregledan i centraliziran uvid u podatke o najčešćim pogreškama i nepravilnostima te financijskim korekcijama u javnoj nabavi financiranoj sredstvima EU fondova kroz sve programe koji se provode u Republici Hrvatskoj, neovisno o tome u okviru kojeg sustava upravljanja i kontrole su te nepravilnosti utvrđene.

Uspostavom jedinstvene baze informacija na središnjem mrežnom portalu za fondove Europske unije objedinjavaju se relevantne informacije čime se omogućava pristup postojećim izvorima informacija o javnoj nabavi u provedbi projekata financiranih sredstvima Europske unije, uključujući poveznice na sve relevantne smjernice, upute i primjere dobre prakse. Sastavni dio jedinstvene baze biti će objedinjeni prikaz najčešćih vrsta nepravilnosti i financijskih korekcija u javnoj nabavi financiranoj sredstvima fondova EU, u okviru cjelokupnog institucionalnog okvira upravljanja sredstvima fondova EU. Prikaz sadržaja bit će jednostavan za korištenje (user-friendly) te prilagođen potrebama krajnjih korisnika. Nakon razvoja predmetnog sustava razmotrit će se njegovo uključivanje u aktivnost 3. ovog poglavlja: „Jednostavnija dostupnost informacija u sustavu javne nabave“.

U području strateške javne nabave potrebno je dodatno isticati i promicati dobre primjere iz prakse naručitelja, općenito u sustavu, a osobito u kontekstu projekata financiranih iz EU fondova koji doprinose razvoju strateške javne nabave. Poseban naglasak treba staviti na njihovu vidljivost i prepoznatljivost, kao i na sustavno dijeljenje informacija s nadležnim tijelima, koja ih mogu dalje objavljivati na svojim mrežnim stranicama i drugim relevantnim komunikacijskim kanalima, uz istodobno osiguravanje njihove veće prepoznatljivosti i vidljivosti na središnjem portalu.

Provedbom ovih aktivnosti osigurat će se lakši pristup informacijama, veća vidljivost strateške javne nabave te bolja podrška korisnicima u pravilnoj provedbi postupaka javne nabave u projektima financiranima EU sredstvima.

Nositelj provedbe: Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije

Razdoblje provedbe: 2028.